

COBISS3 Katalogizacija

V13.0

Priručnik za korisnike

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Regional Centre for
Library Information Systems and
Current Research Information Systems
Regionalni center za knjižnične
informatijske sisteme in informatijske
sisteme o raziskovalni dejavnosti

IZUM

© IZUM, 2023.

Naslov originala: COBISS3/Katalogizacija, V13.0; september 2023

IZUM, COBISS, COMARC, COBIB, COLIB, CONOR, SICRIS, E-CRIS su zaštićeni znaci u posedu javnog zavoda IZUM.

Oracle i Java su zaštićene robne marke kompanije Oracle Corp. ili kompanija koje su vlasnički povezane sa njom.

Druge upotrebljene robne marke pripadaju njihovim vlasnicima.

Priručnik uključuje sve dopune od izdavanja prve verzije priručnika u avgustu 2011. do danas. Sadržaj je usklađen s funkcionisanjem programske opreme COBISS3, V13.0 i važi i za sve sledeće verzije programske opreme do opoziva ili do objavljivanja nove elektronske verzije priručnika.

© IZUM, poslednje promene sadržaja: septembar 2023, prevod: novembar 2023.

ISSN 2350-3521

SADRŽAJ

PREDGOVOR	PREDGOVOR-1
O UPUTSTVIMA	O UPUTSTVIMA-1
1 UVOD	1-1
2 SISTEM UZAJAMNE KATALOGIZACIJE	2-1
2.1 Baze podataka	2.1-1
2.1.1 Bibliografske baze podataka.....	2.1-1
2.1.1.1 Strane bibliografske baze podataka.....	2.1-1
2.1.2 Normativne baze podataka	2.1-2
2.1.2.1 Strane normativne baze podataka.....	2.1-3
2.1.3 Arhivske baze podataka.....	2.1-3
2.2 Bibliografski zapisi	2.2-1
2.2.1 Unos novog bibliografskog zapisa.....	2.2-1
2.2.2 Uređivanje postojećeg bibliografskog zapisa	2.2-1
2.3 Normativni zapisi.....	2.3-1
2.4 Način rada obnavljanjem	2.4-1
2.5 Dozvole za uzajamnu katalogizaciju.....	2.5-1
2.6 Privilegije.....	2.6-1
3 INTERFEJS ZA KATALOGIZACIJU	3-1
3.1 Naslovni red.....	3.1-1
3.2 Red menija	3.2-1
3.2.1 Meni Pretraživanje.....	3.2-3
3.2.2 Meni Zapis.....	3.2-4
3.2.3 Meni Uređivanje.....	3.2-5
3.2.4 Meni Pogled.....	3.2-7
3.2.5 Meni Podešavanja.....	3.2-8
3.2.6 Meni Spremište.....	3.2-9
3.3 Red alata	3.3-1
3.4 Spremište zapisa	3.4-1
3.5 Editor zapisa	3.5-1
3.6 Statusni red	3.6-1
4 PRETRAŽIVAČ	4-1
4.1 Izorno pretraživanje	4.1-1
4.1.1 Polja za pretraživanje.....	4.1-2
4.1.2 Pretraživanje po većem broju polja za pretraživanje	4.1-4
4.1.3 Dodatni operatori.....	4.1-5
4.1.4 Limitiranje	4.1-6
4.2 Komandno pretraživanje.....	4.2-1
4.2.1 Logički operatori	4.2-3
4.2.2 Kontekstni operatori	4.2-4
4.2.3 Pretraživanje po periodu.....	4.2-5
4.2.4 Limitiranje kod komandnog pretraživanja.....	4.2-5

4.3	Skeniranje.....	4.3-1
4.4	Pregled pojmova	4.4-1
4.5	Pohranjivanje upita	4.5-1
4.6	Izbor prikaza rezultata pretraživanja	4.6-1
4.7	Pretraživanje uz spisak identifikacionih brojeva zapisa.....	4.7-1
5	PRIKAZIVAČ	5-1
5.1	Osnovni prikaz	5.1-1
5.2	Prikaz u MARC formatu	5.2-1
5.3	Standardni prikaz	5.3-1
6	SPREMIŠTE ZAPISA	6-1
6.1	Radni zapis	6.1-1
6.2	Dodavanje zapisa u spremište	6.2-1
6.2.1	Dodavanje zapisa iz pretraživača.....	6.2-1
6.2.1.1	Zapisi koji su dopunjeni u COBIB-u.....	6.2-1
6.2.2	Dodavanje zapisa za isti bibliografski izvor	6.2-1
6.2.2.1	Verzija zapisa iz COBIB-a.....	6.2-2
6.2.2.2	Verzija zapisa iz lokalne baze podataka.....	6.2-2
6.2.2.3	Izvorna verzija zapisa.....	6.2-3
6.2.3	Dodavanje privremeno pohranjenog zapisa.....	6.2-3
6.3	Uklanjanje jezičaka iz spremišta	6.3-1
6.3.1	Uklanjanje izabranog zapisa	6.3-1
6.3.2	Uklanjanje svih, osim izabranog jezička	6.3-1
6.3.3	Uklanjanje svih jezičaka	6.3-1
6.4	Proveravanje zapisa.....	6.4-1
6.5	Poređenje zapisa.....	6.5-1
6.6	Upotreba spremišta zapisa prilikom uređivanja	6.6-1
6.6.1	Pretraživanje teksta.....	6.6-1
6.6.2	Kopiranje teksta	6.6-1
6.6.3	Kopiranje polja	6.6-1
6.6.4	Kopiranje potpolja	6.6-2
6.6.5	Kopiranje sadržaja potpolja	6.6-2
6.7	Druge mogućnosti za rad u spremištu	6.7-1
6.7.1	Osvežavanje zapisa.....	6.7-1
6.7.2	Promena prikaza	6.7-1
6.7.3	Štampanje zapisa	6.7-1
6.7.4	Štampanje više zapisa istovremeno	6.7-2
6.7.5	Prikaz spiska biblioteka	6.7-3
6.7.6	Proveravanje duplikata	6.7-4
6.7.7	Ispis iz arhivske baze podataka.....	6.7-4
6.8	Podešavanje parametara spremišta.....	6.8-1
7	EDITOR ZAPISA	7-1
7.1	Upravljanje zapisima.....	7.1-1
7.1.1	Metoda Uredi zapis.....	7.1-1
7.1.2	Metoda Preuzmi zapis.....	7.1-1
7.1.3	Metoda Priredi u novi zapis.....	7.1-1
7.1.4	Metoda Kreiraj zapis.....	7.1-2
7.1.5	Metoda Izbriši zapis.....	7.1-2
7.1.6	Metoda Dodaj u lokalni zapis u COBIB.....	7.1-3

7.1.7	Metoda Proveri zapis	7.1-3
7.1.8	Metoda Privremeno pohrani zapis	7.1-3
7.1.9	Metoda Pohrani kao šablon	7.1-4
7.1.10	Metoda Pohrani zapis	7.1-4
7.1.11	Metoda Promeni masku za unos	7.1-6
7.1.12	Metoda Napusti zapis bez pohranjivanja	7.1-7
7.2	Otvaranje i zatvaranje polja i potpolja	7.2-1
7.3	Unos podataka	7.3-1
7.3.1	Unos sadržaja potpolja	7.3-1
7.3.1.1	Prozor Skup COBISS znakova	7.3-2
7.3.1.2	Program za proveru pravopisa (spell checker)	7.3-4
7.3.2	Unos kodiranih podataka	7.3-5
7.3.2.1	Šifrniki u padajućem spisku	7.3-5
7.3.2.2	Šifrniki u odvojenom prozoru	7.3-5
7.3.2.3	Neobavezujući šifrnici	7.3-6
7.3.2.4	Šifrnici za nekodirana polja	7.3-6
7.3.3	Menjanje vrednosti indikatora	7.3-7
7.3.4	Unos u polja pod normativnom kontrolom	7.3-8
7.3.4.1	Normativna kontrola CONOR	7.3-8
7.3.4.2	Normativna kontrola SGC	7.3-14
7.3.5	Unos pomoću numeratora	7.3-18
7.3.6	Specifičnosti prilikom unosa u polja COMARC/B formata	7.3-18
7.3.6.1	Polja za povezivanje kod kontrinuiranih izvora (4XX)	7.3-18
7.3.6.2	ISBN (010)	7.3-19
7.3.6.3	Država izdavanja (102)	7.3-20
7.3.6.4	Privezane publikacije – adligati (481, 482)	7.3-20
7.3.7	Vrednosti koje korisnik unapred definiše	7.3-21
7.4	Dodavanje polja i potpolja	7.4-1
7.5	Brisanje polja i potpolja	7.5-1
7.6	Kopiranje i lepljenje	7.6-1
7.6.1	Kopiranje	7.6-1
7.6.1.1	Kopiranje teksta	7.6-1
7.6.1.2	Kopiranje polja	7.6-1
7.6.1.3	Kopiranje potpolja	7.6-1
7.6.1.4	Kopiranje sadržaja potpolja	7.6-2
7.6.2	Lepljenje	7.6-2
7.6.2.1	Dodavanje teksta lepljenjem	7.6-2
7.6.2.2	Dodavanje polja lepljenjem	7.6-2
7.6.2.3	Dodavanje potpolja lepljenjem	7.6-3
7.6.3	Posebno lepljenje	7.6-4
7.7	Određivanje redosleda polja i potpolja	7.7-1
7.8	Sužen i proširen prikaz zapisa	7.8-1
7.9	Uvid u priručnike	7.9-1
7.9.1	Priručnici COMARC	7.9-1
7.9.2	Drugi priručnici	7.9-2
7.10	Podešavanje parametara editora zapisa	7.10-1
7.11	Menjanje karakteristika polja i potpolja	7.11-1
8	KATALOGIZACIJA	8-1
8.1	Zapis postoji u lokalnoj bazi podataka	8.1-1
8.2	Preuzimanje zapisa	8.2-1

8.2.1	Zapis postoji u COBIB-u	8.2-1
8.2.2	Zapis postoji u mreži COBISS.net.....	8.2-2
8.2.3	Zapis postoji u Online katalogu Kongresne biblioteke ili bazi podataka WorldCat.....	8.2-4
8.2.4	Zapis postoji u ISSN bazi podataka	8.2-6
8.3	Kreiranje zapisa.....	8.3-1
8.3.1	Zapis kreiramo od početka.....	8.3-1
8.3.2	Zapis kreiramo priređivanjem sličnog zapisa	8.3-2
8.3.3	Kreiramo šablon za novi zapis.....	8.3-4
8.4	Ispravljanje i dopunjavanje zapisa	8.4-1
8.4.1	Zapis iz COBISS3/Katalogizacija	8.4-1
8.4.2	Zapis iz COBISS2/Katalogizacija	8.4-2
8.4.3	Uređivanje neposredno u COBIB-u.....	8.4-5
8.5	Razrešavanje duplikata	8.5-1
8.5.1	Duplikat ne postoji u našoj lokalnoj bazi podataka	8.5-1
8.5.2	Duplikat se nalazi u našoj lokalnoj bazi podataka	8.5-2
8.6	Razrešavanje lokalnih zapisa	8.6-1
8.6.1	Lokalni zapis je duplikat.....	8.6-1
8.6.2	Lokalni zapis nije duplikt.....	8.6-2
9	NORMATIVNA KONTROLA AUTORA	9-1
9.1	Interfejs za katalogizaciju	9.1-1
9.2	Pretraživač.....	9.2-1
9.3	Prikazivač.....	9.3-1
9.3.1	Osnovni prikaz.....	9.3-1
9.3.2	Prikaz u MARC formatu.....	9.3-1
9.3.3	Standardni prikaz	9.3-2
9.4	Spremište zapisa.....	9.4-1
9.4.1	Preuzimanje odgovornosti za zapis.....	9.4-1
9.4.2	Otkazivanje odgovornosti za zapis	9.4-2
9.4.3	Paketno povezivanje normativnih i bibliografskih zapisa	9.4-3
9.4.4	Prikaz povezanih bibliografskih zapisa	9.4-5
9.5	Editor zapisa.....	9.5-1
9.5.1	Upravljanje zapisima	9.5-1
9.5.1.1	Metoda Uredi zapis	9.5-1
9.5.1.2	Metoda Kreiraj zapis	9.5-2
9.5.1.3	Metoda Preuzmi zapis	9.5-2
9.5.1.4	Metoda Priredi u novi zapis.....	9.5-2
9.5.1.5	Metoda Izbriši zapis	9.5-2
9.5.1.6	Metoda Promeni masku za unos.....	9.5-3
9.5.2	Unos pomoću numeratora.....	9.5-3
9.5.3	Specifičnosti prilikom unosa u polja COMARC/A formata.....	9.5-3
9.5.3.1	Podaci o izvoru (810)	9.5-3
9.6	Pripreme za rad s normativnom kontrolom.....	9.6-1
9.7	Preuzimanje zapisa.....	9.7-1
9.7.1	Zapis postoji u bazi podataka LC/NAF	9.7-1
9.8	Kreiranje zapisa.....	9.8-1
9.8.1	Kreiramo kompletni zapis.....	9.8-1
9.8.2	Kreiramo kratki zapis za lično ime	9.8-2
9.8.3	Kreiramo šablon za novi zapis.....	9.8-4
9.9	Ispravljanje i dopunjavanje zapisa	9.9-1

9.10	Razrešavanje duplikata	9.10-1
9.11	Razdruživanje zapisa	9.11-1
9.12	Usklađivanje bibliografskih s normativnim zapisima.....	9.12-1
10	NORMATIVNA KONTROLA PREDMETNIH ODREDNICA	10-1
10.1	Interfejs za katalogizaciju	10.1-1
10.2	Pretraživač	10.2-1
10.3	Prikazivač.....	10.3-1
10.3.1	Osnovni prikaz.....	10.3-1
10.3.2	Prikaz u MARC formatu.....	10.3-1
10.3.3	Standardni prikaz.....	10.3-2
10.4	Spremište zapisa	10.4-1
10.4.1	Otkazivanje odgovornosti za zapis	10.4-1
10.4.2	Prikaz povezanih bibliografskih zapisa	10.4-1
10.4.3	Postupci redakcije.....	10.4-2
10.4.4	Prikaz relacija	10.4-2
10.4.5	Paketno povezivanje normativnih i bibliografskih zapisa	10.4-3
10.5	Usklađivanje bibliografskih s normativnim zapisima.....	10.5-1
11	PRIVREMENO POHRANJENI ZAPISI	11-1
11.1	Automatsko pohranjivanje zapisa	11.1-1
11.2	Ručno pohranjivanje zapisa	11.2-1
11.3	Pozivanje zapisa za dalje uređivanje.....	11.3-1
11.4	Definisanje vrednosti unapred	11.4-1
11.5	Preimenovanje privremeno pohranjenog zapisa	11.5-1
11.6	Brisanje privremeno pohranjenog zapisa.....	11.6-1
12	RAD SA ZAPISIMA U BRAUZERU.....	12-1
12.1	Segmenti i klase	12.1-1
12.1.1	Pretraživanje po ključu	12.1-2
12.1.2	Prikaz rezultata pretraživanja i unapred definisani atributi	12.1-2
12.1.2.1	Dodavanje i menjanje prikaza rezultata pretraživanja	12.1-3
12.1.2.2	Brisanje prikaza rezultata pretraživanja	12.1-4
12.1.3	Prikazi rezultata pretraživanja i korisničko definisani atributi	12.1-5
12.1.3.1	Dodavanje i menjanje korisnički definisanih atributa	12.1-5
12.1.3.2	Uređivanje spiskova polja i potpolja	12.1-8
12.1.3.3	Pravila za prikaz korisnički definisanih atributa	12.1-8
12.1.3.4	Brisanje korisnički definisanih atributa.....	12.1-10
12.1.4	Otvaranje interfejsa za katalogizaciju.....	12.1-10
12.1.5	Priprema zapisa za ispis.....	12.1-10
12.1.6	Prikaz informacija o bazi podataka.....	12.1-11
12.1.7	Eksport zapisa.....	12.1-11
12.1.8	Verifikacija tipologije.....	12.1-13
12.1.9	Izbrisani zapisi.....	12.1-14
12.1.10	Numeratori.....	12.1-15
12.1.10.1	Dodavanje numeratora.....	12.1-15
12.2	Radni prostor.....	12.2-1
12.2.1	Učitavanje zapisa.....	12.2-1
12.2.2	Izbor zapisa.....	12.2-1
12.3	Atributi klase.....	12.3-1
12.4	Upiti	12.4-1

12.5	Prečice.....	12.5-1
12.5.1	Dodavanje zapisa u prečice.....	12.5-1
12.5.2	Upotreba prečice.....	12.5-1
12.6	Relacije.....	12.6-1
13	ZAPISI U VIŠE PISAMA.....	13-1
13.1	Katalogizacija u latinici	13.1-1
13.1.1	Unos podataka	13.1-1
13.1.2	Pretraživanje podataka.....	13.1-1
13.2	Katalogizacija u ćirilici i u kombinaciji ćirilice i latinice	13.2-1
13.2.1	Unos podataka	13.2-1
13.2.1.1	Unos u polja pod normativnom kontrolom	13.2-2
13.2.1.2	Unos u normativni zapis na aleternativnim pismima	13.2-4
13.2.2	Pretraživanje podataka.....	13.2-6
13.2.2.1	Bibliografski zapisi.....	13.2-7
13.2.2.2	Normativni zapisi	13.2-7
13.2.3	Preuzimanje i uređivanje bibliografskih podataka u COBISS.SR i COBISS.CG sistemima.....	13.2-7
13.2.3.1	Lokalne baze podataka nacionalnih i narodnih biblioteka	13.2-9
13.2.3.2	Lokalne baze podataka univerzitetskih i specijalnih biblioteka	13.2-10
14	KORISNIČKA PODEŠAVANJA	14-1
14.1	Preporučena podešavanja	14.1-1
14.1.1	Promena veličine prozora	14.1-1
14.1.2	Izbor fonta.....	14.1-1
14.2	Individualna podešavanja.....	14.2-1
14.2.1	Veličina slova	14.2-1
14.2.2	Izgled interfejsa za katalogizaciju.....	14.2-1
14.2.3	Prikaz zapisa u editoru.....	14.2-1
14.2.4	Prikaz zapisa u spremištu.....	14.2-2
14.2.5	Prikaz za pisa u rezultatima pretraživanja	14.2-2
14.2.6	Definisanje prikaza rezultata pretraživanja.....	14.2-2
15	VEZA S DRUGIM SEGMENTIMA PROGRAMSKE OPREME COBISS	15-1
15.1	COBISS3/Fond	15.1-1
15.2	COBISS3/Ispisi.....	15.2-1

Dodaci

A	INDEKSI ZA PRETRAŽIVANJE.....	DODATAK A-1
A.1	Bibliografske baze podataka	Dodatak A.1-1
A.1.1	Osnovni indeks	Dodatak A.1-1
A.1.1.1	Bibliografski podaci	Dodatak A.1-1
A.1.1.2	Podaci o sadržaju (predmetne odrednice, klasifikacija)	Dodatak A.1-2
A.1.2	Dodatni indeksi	Dodatak A.1-2
A.1.2.1	Podaci o zapisu.....	Dodatak A.1-3
A.1.2.2	Bibliografski podaci	Dodatak A.1-3
A.1.2.3	Identifikacioni podaci.....	Dodatak A.1-4
A.1.2.4	Podaci o sadržaju (predmetne odrednice, klasifikacija)	Dodatak A.1-5

A.1.2.5	Kodirani podaci.....	Dodatak A.1-6
A.1.2.6	Podaci o stanju fonda.....	Dodatak A.1-8
A.1.3	Sifiksi za limitiranje pretraživanja.....	Dodatak A.1-10
A.2	Normativna baza podataka CONOR.....	Dodatak A.2-1
A.2.1	Osnovni indeks.....	Dodatak A.2-1
A.2.2	Dodatni indeksi.....	Dodatak A.2-1
A.2.2.1	Podaci o zapisu.....	Dodatak A.2-1
A.2.2.2	Normativni podaci.....	Dodatak A.2-2
A.2.2.3	Kodirani podaci.....	Dodatak A.2-2
A.2.3	Sifiksi za limitiranje pretraživanja.....	Dodatak A.2-2
A.3	Normativna baza podataka SGC.....	Dodatak A.3-1
A.3.1	Osnovni indeks.....	Dodatak A.3-1
A.3.2	Dodatni indeksi.....	Dodatak A.3-2
A.3.2.1	Podaci o zapisu.....	Dodatak A.3-2
A.3.2.2	Normativni podaci.....	Dodatak A.3-2
A.3.2.3	Identifikacioni podaci.....	Dodatak A.3-3
A.3.2.4	Kodirani podaci.....	Dodatak A.3-4
A.3.3	Sifiksi za limitiranje pretraživanja.....	Dodatak A.3-4
B	PROGRAMSKE KONTROLE.....	DODATAK B-1
B.1	Bibliografske baze podataka.....	Dodatak B.1-1
B.1.1	Kontrole u odnosu na karakteristike polja i potpolja.....	Dodatak B.1-1
B.1.2	Kontrole prilikom unosa u potpolje.....	Dodatak B.1-2
B.1.3	Kontrole prilikom pohranjivanja zapisa.....	Dodatak B.1-4
B.2	Normativna baza podataka CONOR.....	Dodatak B.2-1
B.2.1	Kontrole u odnosu na karakteristike polja i potpolja.....	Dodatak B.2-1
B.2.2	Kontrole prilikom unosa u potpolje.....	Dodatak B.2-1
B.2.3	Kontrole prilikom pohranjivanja zapisa.....	Dodatak B.2-2
B.3	Normativna baza podataka SGC.....	Dodatak B.3-1
B.3.1	Kontrole u odnosu na karakteristike polja i potpolja.....	Dodatak B.3-1
B.3.2	Kontrole prilikom unosa u potpolje.....	Dodatak B.3-1
B.3.3	Kontrole prilikom pohranjivanja zapisa.....	Dodatak B.3-2
C	METADAT.....	DODATAK C -1
C.1	Prozor METADAT.....	Dodatak C.1-1
C.2	Spremište zapisa.....	Dodatak C.2-1
C.3	Editor zapisa.....	Dodatak C.3-1
C.4	Postupci u radu sa zapisima iz baze podataka METADAT.....	Dodatak C.4-1
C.4.1	Preuzimanje zapisa.....	Dodatak C.4-1
C.4.2	Ispravljanje i dopunjavanje zapisa.....	Dodatak C.4-2
D	SPISAK PREČICA ZA IZVOĐENJE NEKIH POSTUPAKA I METODA.....	DODATAK D-1
E	ATRIBUTI ZA PRIKAZ REZULTATA PRETRAŽIVANJA.....	DODATAK E-1
E.1	Bibliografske baze podataka.....	Dodatak E.1-1
E.2	Normativna baza podataka CONOR.....	Dodatak E.2-1
E.3	Normativna baza podataka SGC.....	Dodatak E.3-1
F	PREUZIMANJE IZ STRANIH BAZA PODATAKA.....	DODATAK F-1
F.1	Online katalog Kongresne biblioteke.....	Dodatak F.1-1
F.1.1	Pretraživač.....	Dodatak F.1-1

F.1.2	Prikazivač	Dodatak F.1-1
F.1.2.1	Osnovni prikaz	Dodatak F.1-1
F.1.2.2	Prikaz u MARC formatu	Dodatak F.1-2
F.1.2.3	Prikaz u originalnom MARC formatu	Dodatak F.1-2
F.1.3	Spremište zapisa	Dodatak F.1-2
F.2	WorldCat	Dodatak F.2-1
F.2.1	Pretraživač	Dodatak F.2-1
F.2.2	Prikazivač	Dodatak F.2-1
F.2.2.1	Osnovni prikaz	Dodatak F.2-1
F.2.2.2	Prikaz u MARC formatu	Dodatak F.2-2
F.2.2.3	Prikaz u originalnom MARC formatu	Dodatak F.2-2
F.2.3	Spremište zapisa	Dodatak F.2-2
F.3	ISSN	Dodatak F.3-1
F.3.1	Pretraživač	Dodatak F.3-1
F.3.2	Prikazivač	Dodatak F.3-1
F.3.2.1	Osnovni prikaz	Dodatak F.3-2
F.3.2.2	Prikaz u MARC formatu	Dodatak F.3-2
F.3.2.3	Prikaz u originalnom MARC formatu	Dodatak F.3-2
F.3.3	Spremište zapisa	Dodatak F.3-2
F.4	LC/NAF	Dodatak F.4-1
F.4.1	Pretraživač	Dodatak F.4-1
F.4.2	Prikazivač	Dodatak F.4-1
F.4.2.1	Osnovni prikaz	Dodatak F.4-1
F.4.2.2	Prikaz u MARC formatu	Dodatak F.4-2
F.4.2.3	Prikaz u originalnom MARC formatu	Dodatak F.4-2
F.4.3	Spremište zapisa	Dodatak F.4-2

G CORES.....DODATAK G-1

G.1	Interfejs za katalogizaciju	Dodatak G.1-1
G.2	Pretraživač	Dodatak G.2-1
G.3	Prikazivač	Dodatak G.3-1
G.3.1	Osnovni prikaz	Dodatak G.3-1
G.3.2	Prikaz u MARC formatu	Dodatak G.3-1
G.4	Spremište zapisa	Dodatak G.4-1
G.5	Editor zapisa	Dodatak G.5-1
G.5.1	Upravljanje zapisima	Dodatak G.5-1
G.6	Postupci u radu sa zapisima iz baze podataka CORES	Dodatak G.6-1
G.6.1	Preuzimanje zapisa	Dodatak G.6-1
G.6.2	Ispravljanje i dopunjavanje zapisa	Dodatak G.6-2
G.7	Normativna kontrola	Dodatak G.7-1
G.7.1	Usklađivanje zapisa iz baze podataka CORES s normativnim zapisima	Dodatak G.7-1
G.8	Indeksi za pretraživanje	Dodatak G.8-1
G.8.1	Osnovni indeks	Dodatak G.8-1
G.8.2	Dodatni indeksi	Dodatak G.8-1
G.9	Programske kontrole	Dodatak G.9-1
G.10	Atributi za prikaz rezultata pretraživanja	Dodatak G.10-1

H BIBLIOGRAFIJE I SPISKOVI PREDMETNIH ODREDNICA.....DODATAK H -1

K.1	Ispisivanje	Dodatak H.1-1
K.1.1	Priprema i izpis	Dodatak H.1-1
K.1.2	Pretraživanje pohranjenih datoteka sa ispisima	Dodatak H.1-2

I	KORISNIČKI FORMATI ZA BIBLIOGRAFIJE	DODATEK L -1
L.1	Priprema korisničkih formata	Dodatek L.1-1
L.2	Elementi korisničkih formata.....	Dodatek L.2-1

SLIKE

Slika 3-1: Brauzer – pristup interfejsu za katalogizaciju.....	3-1
Slika 3-2: Interfejs za katalogizaciju	3-3
Slika 3.2-1: Bibliografski zapis – spisak metoda	3.2-2
Slika 3.2-2: Pretraživanje – spisak metoda.....	3.2-3
Slika 3.2-3: Zapis – spisak metoda.....	3.2-5
Slika 3.2-4: Uređivanje – spisak metoda (ako je izabrano polje za unos).....	3.2-7
Slika 3.2-5: Pogled – spisak metoda	3.2-8
Slika 3.2-6: Podešavanja – spisak metoda.....	3.2-9
Slika 3.2-7: Spremište – spisak metoda (izabran je zapis iz COBIB-a).....	3.2-10
Slika 4-1: Pretraživač	4-3
Slika 5-1: Prikazivač	5-2
Slika 6-1: Spremište zapisa	6-2
Slika 6-2: Spremište zapisa – spisak metoda iz priručnog menija	6-3
Slika 6.4-1: Programski ustanovljene greške	6.4-1
Slika 6.5-1: Prozor Izbor zapisa za poređenje	6.5-1
Slika 6.5-2: Prozor Poređenje zapisa.....	6.5-2
Slika 6.7-1: Prozor Ispis zapisa	6.7-2
Slika 6.7-2: Prozor Spisak biblioteka	6.7-3
Slika 7-1: Editor zapisa	7-2
Slika 7.1-1: Pohranjivanje polja za sadržinsku obradu	7.1-6
Slika 7.1-2: Prozor Maske za unos	7.1-7
Slika 7.3-1: Prozor Skup COBISS znakova	7.3-3
Slika 7.3-2: Primer prozora za povezivanje sa zapisima iz CONOR.XX	7.3-10
Slika 7.3-3: Primer prozora za povezivanje sa zapisima iz SGC	7.3-15
Slika 7.4-1: Prozor Izbor polja i potpolja	7.4-1
Slika 7.4-2: Prozor Izbor potpolja	7.4-3
Slika 7.9-1: Prozor Pomoć COMARC/B	7.9-1
Slika 7.11-1: Prozor Karakteristike polja	7.11-1
Slika 7.11-2: Prozor Karakteristike potpolja	7.11-2
Slika 8.4-1: Izbor baze podataka iz koje će se zapis učitati	8.4-3
Slika 8.4-2: Poruka pre uređivanja zapisa u COBIB-u.....	8.4-5
Slika 9.1-1: Normativni zapis (CONOR) – spisak metoda	9.1-2
Slika 9.2-1: Primer pretraživača po bazi podataka CONOR.....	9.2-1
Slika 9.4-1: Prozor Povezivanje	9.4-4
Slika 10.2-1: Primer pretraživača po bazi podataka SGC	10.2-1
Slika 10.4-1: Zapis iz SGC-a u prikazivaču	10.4-2
Slika 10.4-2: Prozor Povezivanje	10.4-5
Slika 11.3-1: Prozor Privremeno pohranjeni zapisi.....	11.3-1
Slika 12-1: Brauzer – potprozori.....	12-1
Slika 12.1-1: Prozor Uređivanje prikaza rezultata pretraživanja.....	12.1-3
Slika 12.1-2: Prozor Prikaz rezultata pretraživanja.....	12.1-4
Slika 12.1-3: Prozor Korisnički atributi	12.1-5
Slika 12.1-4: Prozor Atribut za prikaz rezultata pretraživanja	12.1-6
Slika 12.1-5: Prozor Polje ???	12.1-7

Slika 12.1-6: Prozor Eksport podataka	12.1-12
Slika 12.1-7: Prozor Numeratori u katalogizaciji	12.1-16
Slika 12.1-8: Unos uslova za numerisanje.....	12.1-17
Slika 13.2-1: Primer prozora za povezivanje sa zapisima iz CONOR.BG.....	13.2-3
Slika 13.2-2: Primer radnog bibliografskog zapisa u COBISS.BG sistemu s povezanom personalnom odrednicom na alternativnim pismima	13.2-4
Slika C.1-1: Prozor METADAT	Dodatak C.1-1
Slika G.1-1: zapis iz baze podataka CORES – spisak metoda	Dodatak G.1-2
Slika G.2-1: Primer pretraživača po bazi podataka CORES	Dodatak G.2-1
Slika H.1-1: Primer prozora Parametri ispisa	Dodatak H.1-1
Slika H.1-2: Primer prozora BIB001	Dodatak H.1-3
Slika I.1-1: Prozor Uređivanje korisničkih formata	Dodatak I.1-1
Slika I.1-2: Prozor Korisnički formati	Dodatak I.1-2

TABELE

Tabela 3.2-1: Pregled metoda u meniju Pretraživanje.....	3.2-3
Tabela 3.2-2: Pregled metoda u meniju Zapis.....	3.2-4
Tabela 3.2-3: Pregled metoda u meniju Uređivanje.....	3.2-5
Tabela 3.2-4: Pregled metoda u meniju Pogled.....	3.2-7
Tabela 3.2-5: Pregled metoda u meniju Podešavanja.....	3.2-8
Tabela 3.2-6: Pregled metoda u meniju Spremište.....	3.2-9
Tabela A.1-1: Osnovni indeks u bibliografskim bazama podataka – bibliografski podaci....	Dodatak A.1-1
Tabela A.1-2: Osnovni indeks u bibliografskim bazama podataka – podaci o sadržaju.....	Dodatak A.1-2
Tabela A.1-3: Dodatni indeks u bibliografskim bazama podataka – podaci o zapisu.....	Dodatak A.1-2
Tabela A.1-4: Dodatni indeks u bibliografskim bazama podataka – bibliografski podaci	Dodatak A.1-3
Tabela A.1-5: Dodatni indeks u bibliografskim bazama podataka – identifikacioni podaci..	Dodatak A.1-4
Tabela A.1-6: Dodatni indeks u bibliografskim bazama podataka – podaci o sadržaju.....	Dodatak A.1-5
Tabela A.1-7: Dodatni indeks u bibliografskim bazama podataka – kodirani podaci.....	Dodatak A.1-6
Tabela A.1-8: Dodatni indeks u bibliografskim bazama podataka – podaci o stanju fonda ..	Dodatak A.1-8
Tabela A.1-9: Sufiksi za limitiranje pretraživanja u bibliografskim bazama podataka	Dodatak A.1-10
Tabela A.2-1: Osnovni indeks u normativnoj bazi podataka CONOR	Dodatak A.2-1
Tabela A.2-2: Dodatni indeksi u normativnoj bazi podataka CONOR – podaci o zapisu	Dodatak A.2-1
Tabela A.2-3: Dodatni indeksi u normativnoj bazi podataka CONOR – normativni podaci..	Dodatak A.2-2
Tabela A.2-4: Dodatni indeksi u normativnoj bazi podataka CONOR – kodirani podaci	Dodatak A.2-2
Tabela A.2-5: Sufiksi za limitiranje pretraživanja u normativnoj bazi podataka CONOR....	Dodatak A.2-3
Tabela A.3-1: Osnovni indeks u normativnoj bazi podataka SGC.....	Dodatak A.3-1
Tabela A.3-2: Dodatni indeksi u normativnoj bazi podataka SGC – podaci o zapisu	Dodatak A.3-2
Tabela A.3-3: Dodatni indeksi u normativnoj bazi podataka SGC – normativni podaci	Dodatak A.3-2
Tabela A.3-4: Dodatni indeksi u normativnoj bazi podataka SGC – identifikacioni podaci ..	Dodatak A.3-3
Tabela A.3-5: Dodatni indeksi u normativnoj bazi podataka SGC – kodirani podaci	Dodatak A.3-4
Tabela A.3-6: Sufiksi za limitiranje pretraživanja u normativnoj bazi podataka SGC	Dodatak A.3-4
Tabela B.1-1: Bibliografske baze podataka – kontrole u odnosu na karakteristike polja i potpolja.....	Dodatak B.1-2
Tabela B.1-2: Bibliografske baze podataka – kontrole prilikom unosa u potpolje	Dodatak B.1-3
Tabela B.1-3: Bibliografske baze podataka – kontrole prilikom pohranjivanja zapisa.....	Dodatak B.1-10
Tabela B.2-1: Normativna baza podataka CONOR – kontrole prilikom unosa u potpolje....	Dodatak B.2-1
Tabela B.2-2: Normativna baza podataka CONOR – kontrole prilikom pohranjivanja zapisa	Dodatak B.2-4
Tabela B.3-1: Normativna baza podataka SGC – kontrole prilikom unosa u potpolje	Dodatak B.3-1
Tabela B.3-2: Normativna baza podataka SGC – kontrole prilikom pohranjivanja zapisa....	Dodatak B.3-3
Tabela D-1: Spisak prečica (vrućih tipki) za izvođenje nekih postupaka i motoda	Dodatak D-1
Tabela E.1-1: Spisak atributa i podataka za prikaz rezultata pretraživanja u bibliografskim bazama podataka	Dodatak E.1-1
Tabela E.2-1: Spisak atributa i podataka za prikaz rezultata pretraživanja u normativnoj bazi podataka CONOR	Dodatak E.2-1
Tabela E.3-1: Spisak atributa i podataka za prikaz rezultata pretraživanja u normativnoj bazi podataka SGC	Dodatak E.3-1
Tabela G.8-1: Osnovni indeks u bazi podataka CORES	Dodatak G.8-1
Tabela G.8-2: Dodatni indeksi u bazi podataka CORES	Dodatak G.8-1

Tabela G.10-1: Spisak atributa za prikaz rezultata pretraživanja u bazi podataka CORES .Dodatak G.10-1	
Tabela I.2-1: Spisak elemenata i podataka za prikaz u bibliografijama	Dodatak I.2-1

1 UVOD

COBISS/Katalogizacija je centralni segment programske opreme COBISS koji podržava uzajamnu katalogizaciju u okviru sistema COBISS (Kooperativni online bibliografski sistem i servisi). Segment COBISS/Katalogizacija povezan je s drugim programskim segmentima što omogućuje da se isti podaci koriste u različite svrhe.

Pored poznavanja programske opreme za katalogizaciju, za saradnju u sistemu uzajamne katalogizacije neophodno je i poznavanje formata COMARC i UNIMARC, standarda ISBD te kataloških pravila i pravila za sadržinsku obradu.

U priručniku su data detaljna uputstva za upotrebu programske opreme COBISS3/Katalogizacija. Priručnik je namenjen katalogizatorima koji rade s programskom opremom COBISS.

Sadržaj je podeljen na 15 poglavlja i 9 dodataka.

Nakon uvoda, u drugom poglavlju je opisan sistem uzajamne katalogizacije.

U sledeća tri poglavlja opisane su komponente programske opreme COBISS3: interfejs za katalogizaciju, pretraživač i prikazivač. U poglavljima šest i sedam opisani su spremište zapisa i editor zapisa koji čine interfejs za katalogizaciju.

U osmom poglavlju data su opšta uputstva u vezi s katalogizacijom u sistemu COBISS. Posebno su opisani i postupci u radu s bibliografskim zapisima.

U devetom poglavlju opisani su princip katalogizacije s normativnom kontrolom, specifičnosti u funkcionisanju komponenti programskog segmenta COBISS3/Katalogizacija u klasi **Normativni zapis (CONOR)** te postupci u radu s normativnim zapisima.

U desetom poglavlju opisane su specifičnosti koje su povezane s normativnom kontrolom predmetnih oznaka i specifičnosti u funkcionisanju komponenti programskog segmenta COBISS3/Katalogizacija u klasi **Normativni zapis (SGC)**.

U jedanaestom poglavlju opisani su privremeno pohranjeni zapisi.

U dvanaestom poglavlju opisan je rad s bibliografskim i normativnim zapisima te zapisi iz CORES baze u brauzeru.

Trinaesto poglavlje sadrži opis zapisa na više pisama.

Korisnička podešavanja slede u četrnaestom poglavlju, a veza segmenta COBISS3/Katalogizacija s drugim segmentima programske opreme COBISS u poslednjem poglavlju priručnika.

Slede dodaci od A do I:

- indeksi za pretraživanje
- programske kontrole
- METADAT
- spisak prečica za izvođenje nekih postupaka i metoda
- atributi za prikaz rezultata pretraživanja
- zapisi preuzeti iz drugih baza podataka
- CORES
- bibliografije i spiskovi predmetnih odrednica
- korisnički formati za bibliografije

*COBISS.SI (SGC)*¹. Normativna baza podataka **SGC** sadrži zapise za predmetne pristupne tačke na slovenačkom i engleskom jeziku. Osnovu čine zapisi za porodična imena, opšte i geografske nazive. Osnovu za izgradnju normativne baze podataka SGC predstavlja prevod datoteke Sears H. W. Wilsona iz 2001. godine u kojoj su se nalazili zapisi za predmetne pristupne tačke iz publikacije *Sears List of Subject Headings* iz 2000. godine. COBISS3/Katalogizacija omogućuje i redakciju SGC-a koju obavlja urednički odbor predmetnog indeksa.

Nakon uspostavljanja sistema uzajamne katalogizacije u Bugarskoj, konverzijom su, pored lokalne baze podataka i COBIB-a uspostavljeni i normativna baza podataka za lična imena i nazive korporacija (**CONOR.BG**) te normativna baza podataka za predmetne pristupne tačke (**COSUB.BG**). Bibliografski zapisi su povezani samo sa zapisima iz CONOR.BG, a ne i sa zapisima iz COSUB.BG.

Normativna kontrola ličnih imena uspostavljena je i u COBISS.SR, COBISS.CG, COBISS.AL i COBISS.KS.

U svim drugim sistemima COBISS, u okviru COBISS.Net, u kojima trenutno još ne postoje normativne baze podataka, odvija se redakcija relevantnih podataka u bibliografskim bazama podataka. Tako, će redigovani podaci kasnije poslužiti kao osnova za uspostavljanje odgovarajućih normativnih baza podataka.

2.1.2.1 Strane normativne baze podataka

U programskoj opremi COBISS, omogućeno je preuzimanje zapisa iz normativne datoteke imena LC/NAF² – Library of Congress/NACO Authority File.

LC/NAF je normativna datoteka u kojoj se nalazi više miliona normativnih zapisa za imena, koje su unele biblioteke – učesnice u programu NACO (Name Authority Cooperative Program), jednom od međunarodnih programa kooperativne katalogizacije PCC (Program for Cooperative Cataloging) koji usklađuje Kongresna biblioteka (Library of Congress). Datoteka sadrži zapise za lična imena, nazive korporacija, sastanaka i političko-teritorijalnih jedinica, te zapise za jedinstvene naslove, naslove knjižnih zbirki i pristupne tačke za ime/naslov. Datoteka se dopunjuje više puta godišnje, a zapisi u njoj su u formatu MARC 21.

2.1.3 Arhivske baze podataka

Arhivske baze podataka namenjene su pohranjivanju svih verzija bibliografskih i normativnih zapisa. Arhivske baze podataka pune se prilikom kreiranja, ažuriranja ili brisanja zapisa. Svaka verzija zapisa, koju katalogizator pohrani u

¹ Naziv u originalu: *Splošni geslovník COBISS.SI (SGC)*

² Datoteka je ranije bila uključena u sistem COBISS.SI pod nazivom LC NAMES.

bazu podataka COBIB, CONOR ili SGC, pohranjuje se i u arhivsku bazu u kojoj dobija svoj identifikacioni broj, a prethodne verzije se ne prekrivaju.

U sistemu COBISS.SI, za svaki bibliografski zapis iz baze podataka COBIB.SI i za svaki normativni zapis iz baze podataka CONOR.SI mogu da se proveriti i ispišu sve prethodne verzije zapisa od 2007. godine nadalje. Za normativne zapise iz baze podataka SGC mogu se proveriti i ispisati sve prethodne verzije zapisa od aprila 2018. godine nadalje, a takođe i neke starije verzije koje su arhivirane prilikom većih promena u predmetnom indeksu.

4.5 POHRANJIVANJE UPITA

Zahteve za pretraživanje u okviru jednog pretraživanja možemo da pohranimo i da ih kasnije koristimo u obliku upita.

Postupak

1. Unesemo zahteve za pretraživanje (v. pogl. 4.1–4.3).
2. Kliknemo dugme **Pohrani upit**.
Otvara se prozor **Upit**.
3. Unesemo ime pod kojim želimo da pohranimo upit.
4. Kliknemo dugme **U redu**.

Upit se dodaje u pretraživač kod "Upiti" i u brauzer u potprozor **Upiti**.

Postupak preimenovanja i brisanja upita opisan je u priručniku *Osnovna uputstva COBISS3*.

Prethodno pohranjen upit možemo ponovo pozvati i upotrebiti ga za dalje pretraživanje.

Postupak

1. Kod "Upit" izaberemo odgovarajući upit.
Zahtevi za pretraživanje se se prenesu u odgovarajuća polja za unos zahteva za pretraživanje.
2. Kliknemo dugme **Pretraži**.
Program aktivira pretraživanje u izabranoj bazi podataka. Ispisuju se rezultati pretraživanja koji odgovaraju zahtevima za pretraživanje pohranjenim u upitu.

Mogućnosti ...

Upit možemo da aktiviramo i u brauzeru. U potprozoru **Upiti** možemo izabrati metodu **Upiti / Pretraži** ili dva puta kliknemo grafičku oznako ili naziv upita. Otvara se pretraživač u kojem su rezultati pretraživanja u lokalnoj bazi podataka samo prikazani, a mogućnost novog pretraživanja ne postoji.

7.3.2 Unos kodiranih podataka

Kodirane podatke možemo unositi na dva načina. Kod upišemo ako nam je poznat, a ako kod ne poznajemo, izaberemo ga iz kratkih šifrnika pomoću padajućih spiskova, ili iz dužih šifrnika koji se otvaraju u odvojenom prozoru.

7.3.2.1 Šifrn timer u padajućem spisku

Kod kratkih šifrn timer odgovarajući kod biramo iz padajućeg spiska.

Postupak

1. Otvorimo potpolje (v. pogl. 7.2).
2. Tipkama za pomeranje <gore> i <dole> ili klikom na polje koje sadrži znak "▼" otvaramo padajući spisak.
3. Odgovarajuću vrednost izaberemo na dva načina:
 - tipkama za pomeranje (<dole>, <Home>, <End>, <PgUp>, <Pg Dn>) i zatim pritiskom na tipku <Enter>
 - kursorom miša pokažemo na vrednost i kliknemo

Padajući spisak se zatvara.

4. Zatvaramo potpolje (v. pogl. 7.2).

Izabrana vrednost se prenosi iza oznake potpolja.

Savet:

Vrednost najbrže izaberemo ako u otvorenom spisku pritisnemo tipku s prvim slovom, odnosno brojem željene vrednosti.

Upozorenje:

Ako prenetu vrednost želimo da uklonimo iz potpolja, iz padajućeg spiska izaberemo prvi, tj. prazan red.

7.3.2.2 Šifrn timer u odvojenom prozoru

Kod dužih šifrn timer odgovarajući kod biramo iz spiska u odvojenom prozoru.

Postupak

1. Otvorimo potpolje (v. pogl. 7.2).
2. Unesemo kod ili početni deo koda i kliknemo ikonu za prikaz šifrn timer koja se nalazi nakon polja za unos potpolja ili odmah kliknemo ikonu za prikaz šifrn timer ako želimo da se šifrn timer otvori na početku. Ako šifrn timer želimo da otvorimo samo pomoću tipki, pritisnemo tipku <Tab> i zatim i tipku za razmak.
3. U spisku potražimo i izaberemo odgovarajuću vrednost.

To možemo učiniti na tri načina:

- kursorom miša pokažemo na vrednost i kliknemo
- vrednost izaberemo tipkama za pomeranje (<gore>, <dole>, <Home>, <End>, <PgUp>, <Pg Dn>)
- vrednost potražimo dugmadima **Pretraži i Pretraži dalje**

Prilikom pretraživanja vrednosti u šifrniku kliknemo dugme **Pretraži** i u prozor za upisivanje pojma za pretraživanje unesemo vrednost koju želimo da pretražimo. Dovoljno je da upišemo samo deo vrednosti koju pretražujemo, pri čemu ne smemo da koristimo znak za skraćivanje "*", jer program pretražuje isključivo upisani niz znakova.

Klikom na dugme **Pretraži dalje** pretražujemo sve sledeće vrednosti, ako prva označena vrednost u šifrniku ne odgovara.

4. Kliknemo dugme **U redu** ili pritisnemo tipku za razmak, odnosno tipku <Enter>.
5. Zatvorimo potpolje (v. pogl. 7.2).

Izabrani kod se prenosi u polje za unos nakon oznake potpolja.

Savet:

Iz šifrnika vrednost najbrže biramo ako na nju kliknemo dva puta.

7.3.2.3 Neobavezujući šifrnici

Šifrnici se mogu povezati s potpoljem takođe na taj način da se unos odvija ili pomoću šifrnika, ili slobodnim unosom. U tom slučaju možemo uneti kod iz šifrnika ili drugi tekst po želji.

Neka potpolja su već povezana s takvim šifrnicima, a šifrnici i link možemo formirati i sami.

Tekstove kodiramo i upisujemo u lokalni šifrnici (postupak je opisan u priručniku *Osnovna uputstva COBISS3*), a zatim lokalni šifrnici metodom **Podešavanja / Odredi karakteristike potpolja** povezujemo sa odgovarajućim potpoljem (v. pogl. 7.11). U prozoru **Karakteristike potpolja** moramo isprazniti okvir za aktiviranje kod "Obavezni unos".

7.3.2.4 Šifrnici za nekodirana potpolja

Šifrnici nam mogu pomoći i prilikom unosa slobodnog teksta. Koristimo ih kod potpolja u koja se upisuju fraze koje se ponavljaju.

Postupak unosa isti je kao unos kodiranih podataka pomoću šifrnika u odvojenom prozoru i opisan je u poglavlju 7.3.2.2. Razlika je samo u tome što se nakon izbora koda iz šifrnika u polje za unos, umesto koda, prenese njegovo značenje.

Neka nekodirana potpolja već su povezana s takvim šifrarnicima, a šifrarnik i link možemo formirati i sami.

Tekstove kodiramo i upisujemo u lokalni šifrarnik (v. priručnik *Osnovna uputstva COBISS3*), a zatim lokalni šifrarnik metodom

Podešavanja / Odredi karakteristike potpolja povezujemo sa odgovarajućim potpoljem (v. pogl. 7.11). U prozoru **Karakteristike potpolja** mora biti označen okvir za aktiviranje kod "Pomoć prilikom unosa".

Primer:

Za unos u potpolje 200b – *Opšta oznaka građe* pripremljen je šifrarnik sa sledećim elementima:

"br" – Brajevo pismo
"cm" – Kartografska građa
"er" – Elektronski izvor
"gr" – Grafika
"kt" – Garnitura
"mm" – Multimedija
"mp" – Film
"ob" – Predmet
"pm" – Štampane muzikalije
"sr" – Zvučni snimak
"tm" – Dva medija
"vp" – Građa za vizuelna projekcije
"vr" – Video snimak

Šifrarnik nije obavezan. Po želji, možemo upisati i tekst koji u šifrarniku ne postoji.

Sa šifrarnikom unos je brži, jer ukucavamo samo kod, a tekst opšte oznake građe upisuje se automatski.

7.3.3 Menjanje vrednosti indikatora

Neka polja sadrže indikatore koji dodatno objašnjavaju sadržaj polja, odnos tog polja prema drugim poljima u zapisu ili određuju način tretiranja podataka u ispisima (npr. kataloški listić).

Polje može da ima definisana najviše dva indikatora kojima možemo da odredimo, odnosno da promenimo vrednost.

Postupak

1. Otvorimo polje koje sadrži indikatore.

To možemo učiniti na više načina:

- označimo polje i pritisnemo tipku <Enter>
- označimo polje, pritisnemo i držimo tipku <Alt> te dva puta kliknemo mišem
- označimo polje i izaberemo metodu **Uređivanje / Uredi**
- označimo polje i iz priručnog menija izaberemo metodu **Uredi**

Upozorenje:

Dvostrukim klikom ne otvaramo padajući spisak za određivanje vrednosti indikatora, već sužavamo prikaz polja.

2. Iz padajućeg spiska izaberemo odgovarajuću vrednost indikatora.
3. Izabranu vrednost potvrdimo i zaključimo unos.

To možemo učiniti na više načina:

- kliknemo izvan polja za unos
- pritisnemo tipku <Enter>
- izaberemo metodu **Uređivanje / Potvrđi unos**
- iz priručnog menija izaberemo metodu **Potvrđi unos**

Izabrana vrednost prenosi se u polje za unos nakon oznake indikatora.

7.3.4 Unos u polja pod normativnom kontrolom

Unos podataka u polja kod kojih je uključena normativna kontrola (v. pogl. 2.1.2), razlikuje se od unosa u druga polja. Podatke u njih možemo preneti iz normativne baze podataka CONOR ili SGC ili ih ručno upisati (nazivi korporacija, predmetne odrednice). Za prenos iz normativne baze podataka služi potpolje 3 – *Broj normativnog zapisa* u koje upisujemo identifikacioni broj normativnog zapisa s kojim želimo da povežemo polje u bibliografskom zapisu. Na osnovu tog potpolja u bibliografski zapis se automatski upisuje normativna pristupna tačka, a pri unosu podataka o autorima u njega se dodaju i eventualne varijantne i srodne pristupne tačke iz normativnog zapisa CONOR.

Preko normativne baze podataka odvija se i menjanje polja u bibliografskim zapisima. Potpolje 3 omogućuje i kasnije automatsko usklađivanje polja u bibliografskim zapisima s promenama urađenim u normativnim zapisima (v. pogl. 9.12 i pogl. 10.5).

U COBISS sistemima u kojima normativna kontrola još nije uključena, unos podataka u polja za autore, predmetne odrednice i u odgovarajuća polja bloka 9XX – *Blok za nacionalnu upotrebu* u celini se odvija ručno. Predmetne odrednice oblikovane po drugim predmetnim indeksima takođe unosimo ručno u polja za predmetne odrednice.

7.3.4.1 Normativna kontrola CONOR

Za povezivanje polja za autore sa odgovarajućim normativnim zapisom iz baze CONOR služi prozor **Povezivanje sa zapisima iz CONOR.XX**.

Elementi prozora su:

- naslovni red

7.3.4.2.1 Unos novog polja

U polja 60X kod kojih je uključena normativna kontrola podatke ne upisujemo ručno, već u normativnoj bazi podataka samo potražimo željenu pristupnu tačku i potvrdimo pripadajući normativni zapis. Izuzetak su vremenske predmetne odrednice u polju 608. Unos polja 608 je slobodan, jer u SGC ne postoje zapisi za vremenske predmetne odrednice.

Upozorenje:

Za unos u potpolje 60X3 i za menjanje ili brisanje podataka u polju 60X u kojem je potpolje 60X3 potrebna nam je privilegija CAT_SUBLINK.

Postupak

1. Otvaramo potpolje 3 i u njega upisujemo zahtev za pretraživanje: proizvoljne reči ili početke pojedinačnih reči iz predmetne odrednice (pretraživanje po rečima) ili predmetnu odrednicu između navodnika pri čemu eventualno skraćivanje označavamo znakom "*" (frazno pretraživanje). Možemo da upišemo i identifikacioni broj odgovarajućeg normativnog zapisa ako ga znamo.
2. Potom pritisnemo tipku <Enter> ili tipku <Tab> i nakon toga razmaknicu, a možemo i da kliknemo ikonu pored polja za unos zahteva za pretraživanje.

Ako se u normativnoj bazi podataka nalaze verifikovani zapisi s pristupnim tačkama, otvara se prozor **Pregledanje SGC** sa spiskom tih pristupnih tačaka.

Savet:

Za pristupne tačke sa spiska u levom delu prozora možemo brzo da proverimo normativne zapise u desnom delu prozora. Kada se tipkama za pomeranje <gore>, <dole> ili mišem pomeramo po spisku u levom delu prozora, u desnom delu se prikazuje pripadajući zapis izabrane pristupne tačke.

Ako se u normativnoj bazi podataka ne nalazi odgovarajuća pristupna tačka, ispisuje se programska poruka. Nakon potvrđivanja klikom na dugme **U redu** otvara se prazan prozor **Pregledanje SGC** s upisanim zahtevom za pretraživanje u polju za unos.

Upozorenje:

Ako za rezultat pretraživanja dobijemo previše zapisa, ispisuje se poruka da poboljšamo zahtev za pretraživanje. Pretraživanje ponavljamo tako što upišemo precizniji zahtev za pretraživanje.

3. Ako tražena pristupna tačka nije na spisku, pretražimo još po varijantnim oblicima tako što novi zahtev za pretraživanje upišemo u polje za unos i kliknemo dugme **Pretraži**.

Upozorenje:

Pri pretraživanju odgovarajuće pristupne tačke obavezno uvažavamo načela predmetnog označavanja predmetnim indeksom SGC. Zbog pogrešne predmetne odrednice u bibliografskom zapisu pretraživanje neće dati odgovarajuće rezultate.

4. Klikom na dugme **Prikaži relacije** možemo pristupiti zapisima koji su s prvobitno izabranim zapisom povezani. Možemo da proverimo i šire, uže i srodne zapise. Zapis koji smo izabrali otvara se u prikazivaču. Ako u donjem delu prozora **Relacije** izaberemo drugi zapis i kliknemo dugme **Otvori**, u prikazivač se učitava drugi zapis, a ako ga potvrdimo nakon toga dugmetom **Izaberi**, prenosi se i u prozor **Pregledanje SGC**.
5. Ako na spisku pristupnih tačaka ne pronađemo odgovarajuću pristupnu tačku, klikom na dugme **Otkazi** napuštamo prozor **Pregledanje SGC** i polje 60X u bibliografskom zapisu popunjavamo ručno. Inače, nastavljamo postupak u tački 6.
6. Na spisku pristupnih tačaka izaberemo odgovarajuću pristupnu tačku i kliknemo dugme **Izaberi**.

Prozor **Pregledanje SGC** se zatvara. U bibliografski zapis u potpolje 3 upisuje se identifikacioni broj normativnog zapisa SGC, u potpolje 2 upisuje se kod sistema "SGC", a istovremeno se automatski dodaju i sva potpolja iz normativne pristupne tačke.

7.3.4.2.2 Povezivanje postojećih polja

Predmetne odrednice koje nisu povezane sa normativnom bazom SGC prepoznajemo po nedostajućem identifikacionom broju normativnog zapisa u potpolju 3. Ove predmetne odrednice možemo da povežemo ako postoji odgovarajući normativni zapis.

Postupak

1. Otvaramo potpolje 3 u polju sa nepovezanim predmetnom odrednicom.

2. Kliknemo ikonu .

Ako u normativnoj bazi podataka ne postoji odgovarajuća pristupna tačka, ispisuje se programska poruka.

Otvora se prozor **Pregledanje SGC**. Ako pristupna tačka postoji, ispisuje se na spisku pristupnih tačaka iz normativne baze podataka.

3. Zatim pratimo korake od 3 do 6 kod postupka koji je opisan u pogl. 7.3.4.2.1.

7.3.5 Unos pomoću numeratora

U pojedina potpolja brojevi se prepisuju s numeratora.

Uslov

Numerator mora da bude definisan (v. pogl. 12.1.10.1).

9.5.1.6 Metoda Promeni masku za unos

Način menjanja maske za unos isti je kao u prozoru **Bibliografski zapis**, a razlikuje se samo skup podataka u masci (v. pogl. 7.1.11).

Za normativne zapise, za sada su pripremljene sledeće maske za unos:

- PN – lična imena
- CB – korporacije

9.5.2 Unos pomoću numeratora

U pojedina potpolja brojevi se prepisuju s numeratora.

Uslov

Numerator mora da bude definisan (v. pogl. 12.1.10.1).

Postupak

1. Otvaramo odgovarajuće potpolje (npr. 992b).
2. Iz priručnog menija izaberemo metodu **Aktiviraj numerator <naziv numeratora>**.

U polje za unos upisuje se sledeći broj s numeratora.

Upozorenje:

Ako je za isto potpolje definisano više numeratora, najpre moramo da izaberemo odgovarajući numerator.

3. Zatvorimo potpolje.

9.5.3 Specifičnosti prilikom unosa u polja COMARC/A formata

U nastavku je detaljno opisan unos u neka polja COMARC/A formata kod kojih postoje određene specifičnosti.

9.5.3.1 Podaci o izvoru (810)

Podatke o izvoru, koji smo upotreбили prilikom određivanja oblika imena u normativnoj ili varijantnoj pristupnoj tački, u normativni zapis možemo dodati i programski. Ti podaci se u obliku bibliografskih podataka automatski prenose iz zapisa u COBIB-u ili iz zapisa u editoru u prozoru **Bibliografski zapis**.

Postoji više postupaka.

- Uslov** Editor u prozoru **Bibliografski zapis** je prazan.
- Postupak** Polazimo iz prozora **Normativni zapis (CONOR)**.
1. Otvorimo potpolje *810a – Podatak o publikaciji*.
 2. Iz priručnog menija izaberemo metodu **Prenesi podatke (COBISS.XX-ID)**.
Otvara se prozor **Podaci o izvoru**.
 3. Kod "COBISS.XX-ID" upišemo identifikacioni broj bibliografskog zapisa. Prozor zatvaramo klikom na dugme **U redu**.
U polje za unos upisuju se podaci o izvoru iz zapisa u COBIB-u.
 4. Zatvorimo potpolje.

Uslov U prozoru **Bibliografski zapis** u editor je učitani zapis koji uređujemo, a zapis sadrži sve osnovne bibliografske podatke koji su nam potrebni prilikom navođenja izvora.

- Postupak** Polazimo iz prozora **Normativni zapis (CONOR)** u kojem uređujemo postojeći normativni zapis.
1. Dodamo potpolje *810a – Podatak o publikaciji*.
 2. Otvorimo potpolje 810a.
 3. Iz priručnog menija izaberemo metodu **Prenesi podatke iz zapisa za uređivanje**.
U polje za unos prenose se podaci iz zapisa koji uređujemo u editoru u prozoru **Bibliografski zapis**.

Savet:

U zapis možemo dodati (i) podatke iz drugog bibliografskog zapisa, tj. zapisa koji nije učitani u editor u prozoru **Bibliografski zapis** (v. korake 2 i 3 u gornjem postupku).

4. Zatvaramo potpolje.

Mogućnosti... Prilikom kreiranja novog normativnog zapisa, bibliografski podaci iz editora u prozoru **Bibliografski zapis** automatski se upisuju u potpolje 810a.

12.1 SEGMENTI I KLASE

Reč je o delu prozora brauzera u kojem je prikazana kompletna struktura programske opreme COBISS3.

U segment COBISS3/Katalogizacija uključene su klase:

- **Bibliografski zapis**
- **Normativni zapis (CONOR)**
- **Normativni zapis (SGC)**
- **CORES**
- **Numeratori u katalogizaciji**

Ispred naziva svake klase nalazi se ikona s njenom slovnom oznakom, i to "Bl" za bibliografski zapis, "Cn" za normativni zapis iz baze podataka CONOR, "Cs" za normativni zapis iz baze podataka SGC, "Cr" za zapis iz baze podataka CORES i "Nu" za numeratore u katalogizaciji. Ikona za klase je zelene boje i označava zapise u MARC formatu.

Nakon izbora klase, u segmentu COBISS3/Katalogizacija možemo izabrati sledeće metode:

- metodu **Klasa / Novi objekt** za definisanje numeratora (v. pogl. 12.1.9) – metoda je na raspolaganju samo kod klase **Numeratori u katalogizaciji**
- metodu **Klasa / Pretraži** ili metodu **Klasa / Pretraži po ključu** za pretraživanje zapisa izabrane klase (v. pogl. 4 ili pogl. 12.1.1)
- metodu **Klasa / Pošalji iz reda za ispis** za slanje zapisa iz reda za ispis na destinacije (v. priručnik *Osnovna uputstva COBISS3*)
- metodu **Klasa / Dodaj u red za ispis** za dodavanje izabranih zapisa u red za ispis (v. priručnik *Osnovna uputstva COBISS3*)
- metodu **Klasa / Pošalji** za slanje izabranih zapisa na destinacije (v. priručnik *Osnovna uputstva COBISS3*)
- metodu **Klasa / Prikazi rezultata pretraživanja** za definisanje prikaza rezultata pretraživanja (v. pogl. 4.5 i pogl. 12.1.2)
- metodu **Klasa / Interfejs za katalogizaciju** za otvaranje interfejsa za katalogizaciju (v. pogl. 12.1.4)
- metodu **Klasa / Pripremi zapise za ispis** za štampanje većeg broja zapisa istovremeno (v. pogl. 12.1.5) – metoda nije na raspolaganju kod zapisa iz baze podataka CORES
- metodu **Klasa / Prikaži informacije o bazi podataka** za prikazivanje informacija o bazi podataka (v. pogl. 12.1.6)
- metodu **Klasa / Katalog** za pretraživanje građe i prikaz izabranih bibliografskih zapisa ili pripadajućih podataka o fondu iz lokalne baze podataka u COMARC formatu (v. priručnik *COBISS/Međubiblioteka*)

pozajmica, pogl. 2.2 i priručnik *COBISS3/Pozajmica*, pogl. 4.11)

- metodu **Klasa / Eksportuj zapise** za eksport zapisa u različitim formatima (v. pogl. 12.1.7) – metoda je na raspolaganju samo kod klase **Bibliografski zapis**
- metodu **Klasa / Verifikacija tipologije** za potvrđivanje tipologije, odnosno za otključavanje već potvrđene tipologije (v. pogl. 12.1.8) – metoda je na raspolaganju samo kod klase **Bibliografski zapis**
- metodu **Klasa / Izbrisani zapisi** za pregled i ispis spiska izbrisanih zapisa za pojedinu biblioteku (v. pogl. 12.1.9) – metoda je na raspolaganju samo kod klase **Bibliografski zapis**
- metodu **Klasa / Zapisi koji su dopunjeni u COBIB-u** za pretraživanje i pregled zapisa koji su dopunjeni u uzajamnoj bazi (v. pogl. 6.2.1.1) – metoda je na raspolaganju samo kod klase **Bibliografski zapis**

Savet:

Metode iz menija **Klasa** možemo izabrati i iz priručnog menija.

12.1.1 Pretraživanje po ključu

Za pretraživanje po ključu koristimo jedinstveni identifikacioni broj zapisa (npr. COBISS.XX-ID za bibliografski zapis).

Postupak

1. U potprozoru **Segmenti i klase** označimo odgovarajuću klasu i zatim izaberemo metodu **Klasa / Pretraži po ključu**.

Otvora se prozor **Pretraživanje po ključu**.

Savet:

Prozor **Pretraživanje po ključu** najbrže otvaramo ako pritisnemo tipku <F4>, nakon izbora klase ili kliknemo ikonu u redu alata ili dva puta kliknemo klasu.

2. Upišemo identifikacioni broj bibliografskog ili normativnog zapisa.
3. Kliknemo dugme **U redu**.

Zapis se prenese na radni prostor.

Upozorenje:

*U klasi **Bibliografski zapis** po ključu možemo pretraživati samo po identifikacionim brojevima bibliografskih zapisa koji se nalaze u lokalnoj bazi podataka.*

12.1.6 Prikaz informacija o bazi podataka

U brauzeru možemo ispisati karakteristike baze podataka. U klasi **Bibliografski zapis** ispisuju se samo karakteristike lokalne baze podataka.

Postupak

1. U potprozoru **Segmenti i klase** označimo odgovarajuću klasu i zatim izaberemo metodu **Klasa / Prikaži informacije o bazi podataka**.

Otvara se prozor **Poruka** u kojem se ispisuju sledeći podaci:

- akronim (lokalne) baze podataka
- broj svih zapisa u (lokalnoj) bazi podataka
- broj zapisa kreiranih u (lokalnoj) bazi podataka

2. Kliknemo dugme **U redu**.

12.1.7 Eksport zapisa

U brauzeru možemo pretraživati i izvoziti zapise u različitim formatima (npr. MARC 21, MARCXML (MARC 21 u xml), Dublin Core itd.). Bibliografski zapisi se eksportuju iz lokalne baze podataka.

Za eksport zapisa potrebna nam je privilegija CAT_EXPORT.

Upozorenje:

Mogućnost eksporta zapisa imaju samo one biblioteke koje su to posebno tražile.

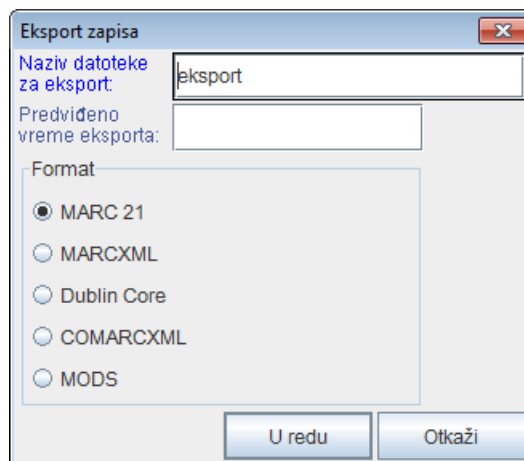
Postupak

1. U potprozoru **Segmenti i klase** označimo klasu **Bibliografski zapis** i zatim izaberemo metodu **Klasa / Eksportuj zapise**.

Otvara se prozor **Pretraživanje – Bibliografski zapis** (<akronim lokalne baze podataka>).

2. Upišemo odgovarajući zahtev za pretraživanje i izvedemo pretraživanje.
3. Označimo odgovarajući zapis ili više zapisa na spisku rezultata pretraživanja i kliknemo dugme **Izaberi**. Sve pronađene zapise izaberemo (bez označavanja) klikom na dugme **Izaberi sve**.

Otvara se prozor **Eksport zapisa**:

Slika 12.1-6: Prozor Eksport zapisa

4. Kod "Naziv datoteke za eksport" upišemo naziv datoteke u koju će se pohraniti zapisi. Programski je već upisan naziv datoteke *eksport* koji možemo promeniti. Ako upišemo naziv datoteke koji već postoji program nas na to upozorava.
5. Kod "Predviđeno vreme eksporta" upišemo, odnosno podesimo, datum i vreme kada eksport treba da se izvede (dd.mm.gggg čč:mm:ss). Ako polje za unos ne ispunimo, eksport će se aktivirati odmah.

Ako upišemo kasnije vreme izvođenja, eksport se pohranjuje u poslove. Pohranjeni poslovi naknadno se mogu urediti ili izbrisati (postupak uređivanja poslova opisan je u priručniku *Osnovna uputstva COBISS3*).

Savet:

Vreme aktiviranja pripreme eksporta podataka određujemo obično kod obimnijih eksporta (> 50.000 zapisa), jer je preporuka da se pripremaju van radnog vremena.

Automatsko unošenje datuma omogućuju tipke <D>, <W> i <M>.

Pritiskom na tipku <D> u prazno polje upišu se tekući datum i čas. Svakim ponovnim pritiskom na tu tipku upiše se datum koji je noviji za jedan dan.

Pritiskom na tipku <W> upisuju se datum i čas koji su za jednu sedmicu noviji od tekućeg datuma. Sa svakim ponovnim pritiskom na tu tipku upiše se datum koji je noviji za jednu sedmicu.

Pritiskom na tipku <M> upisuju se datum i čas koji su za jedan mesec noviji od tekućeg datuma. Svakim ponovnim pritiskom na tu tipku upiše se datum koji je noviji za jedan mesec.

Već uneti datum i čas brišemo s tipkom za razmak.

6. Kod "Format" izaberemo format u kojem ćemo eksportovati zapise:
 - *MARC 21* za eksport u formatu MARC 21¹ (struktura ISO 2709)

¹ <http://www.loc.gov/marc/bibliographic/ecbdhome.html>

Kod "Datum brisanja" programski je već upisan period poslednje godine koji možemo da promenimo.

Ako rezultate pretraživanja želimo da upotrebimo za dalju obradu ili da ih odštampamo, možemo ih kopirati u excelovu datoteku.

12.1.10 Numeratori

U bibliografskoj bazi podataka i normativnim bazama podataka, za pojedina potpolja možemo definisati numeratore.

Za definisanje i uređivanje numeratora potrebna nam je privilegija CAT_EDITTYPE.

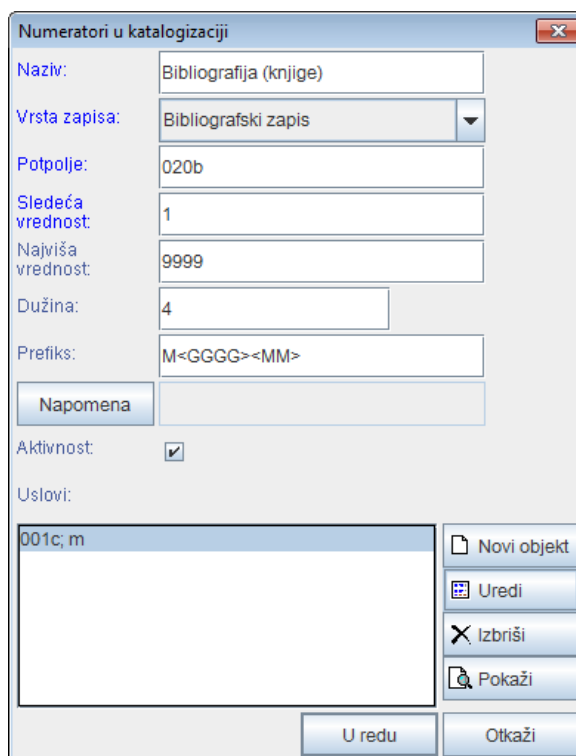
12.1.10.1 Dodavanje numeratora

S obzirom na zahteve, podešavamo onoliko numeratora koliko nam je potrebno za definisanje pojedinih brojeva.

Postupak

1. Označimo klasu **Numeratori u katalogizaciji**.
2. Izaberemo metodu **Klasa / Novi objekt**.

Otvora se prozor **Numeratori u katalogizaciji**.

Slika 12.1-7: Prozor Numeratori u katalogizaciji

3. Kod "Naziv" upišemo kratku oznaku numeratora.
4. Kod "Vrsta zapisa" iz padajućeg spiska izaberemo vrstu zapisa (npr. bibliografski zapis).
5. Kod "Potpolje" unesemo potpolje u kojem se može aktivirati numerator (npr. 020b, 021b itd.).
6. Kod "Sledeća vrednost" unesemo sledeći broj koji će se s numeratora preneti u potpolje.
7. Kod "Najviša vrednost" unesemo najviši broj koji može da ima numerator.
8. Kod "Dužina" odredimo broj mesta na kojima se upisuje broj, uključujući prethodne nule. Ako dužinu ne upišemo, broj se u potpolje upisuje bez prethodnih nula.

Upozorenje:

Maksimalni dozvoljeni broj mesta je 10.

9. Kod "Prefiks" možemo da upišemo tekst koji se upisuje u potpolje ispred broja. U polje za unos mogu se upisati i oznake koje omogućuju automatsko upisivanje tekućeg datuma u pojedino potpolje:
 - <GGGG> – godina (npr. 2014)
 - <GG> – godina (npr. 14)
 - <MM> – mesec
 - <DD> – dan
10. Za unos napomena kliknemo dugme **Napomena**.
11. Kada želimo da omogućimo upotrebu numeratora, označimo okvir za aktiviranje "Aktivnost".
12. Unesemo uslove za izbor numeratora (v. pogl. 12.1.10.1.1).
13. Pohranimo podatke tako što kliknemo dugme **U redu**.

Primer:

Ako kod "Prefiks" upišemo npr. *M<GGGG><MM>* i pri tom zapis zadovoljava uslov npr. 001c = m, u bibliografski zapis, u određeno potpolje, za prefiks *M* automatski se upiše tekuća godina (npr. 2014) i tekući mesec (npr. 05) zajedno sa četvorocifrenim brojem s numeratora (npr. M2014050001).

12.1.10.1.1 Unos uslova za numerisanje

Ako želimo da program ponudi određeni numerator, zapis mora da ispunjava uslove za numerisanje. Program će ponuditi numerator kod zapisa koji će imati sve tražene uslove (određeno potpolje i njegovu vrednost).

Postupak

1. U prozoru **Numeratori u katalogizaciji** kliknemo dugme **Novi objekt**.
Otvara se prozor **Uslov** za dodavanje potpolja i njegove vrednosti.

12.2 RADNI PROSTOR

Reč je o delu prozora brauzera u koji se učitavaju bibliografski i normativni zapisi koje smo kreirali, uredili ili izabrali nakon pretraživanja. U radnom prostoru omogućen je dalji rad s tim zapisima.

Ispred identifikacionih podataka iz zapisa nalazi se ikona koja označava vrstu zapisa, i to "B1" – Bibliografski zapis iz lokalne baze podataka, "Bv" – Bibliografski zapis iz baze podataka COBIB, "Cn" – Normativni zapis iz baze podataka CONOR, "Cs" – Normativni zapis iz baze podataka SGC, "Cr" – Zapis iz baze podataka CORES, "Ab" – Arhivski bibliografski zapis i "An" – Arhivski normativni zapis.

12.2.1 Učitavanje zapisa

Nakon aktiviranja programske opreme COBISS3 radni prostor je prazan. Tokom rada, u radni prostor učitavaju se zapisi koje smo:

- kreirali
- uredili
- izabrali u rezultatima pretraživanja, ako smo pretraživač otvorili u brauzeru
- izabrali u relacijama
- izabrali u prečicama do zapisa

Svaki dodati zapis, u radnom prostoru zauzima mesto na kraju spiska već učitanih zapisa i promeni boju. Ako se zapis već nalazi u radnom prostoru, on se ne učitava još jednom, već samo promeni boju. Ako je zapis označen za brisanje (001a = "d") ili za razdruživanje (001a = "r"), prikazan je u sivoj boji. Sivo su prikazani i normativni zapisi iz baze podataka SGC koji su u pripremi.

12.2.2 Izbor zapisa

U radnom prostoru izaberemo zapise za dalji rad. Zapis izaberemo tako što kliknemo ikonu ili identifikacione podatke iz zapisa. Izabrani zapis promeni boju. U potprozoru **Atributi klase** ispisuju se atributi izabrane klase i njihove vrednosti, a u potprozoru **Relacije** zapisi koji su povezani sa izabranim zapisom.

Nakon izbora zapisa, u radnom prostoru su na raspolaganju sledeće metode:

- metoda **Objekt / Uredi** za učitavanje zapisa u spremište zapisa u interfejsu za katalogizaciju (umesto metodom na zapis možemo dva puta kliknuti)
- metoda **Objekt / Pokaži** za pregledanje izabranog zapisa, odnosno

zapisa koji je s njim povezan

- metoda **Objekt / Dodaj u prečice** za dodavanje zapisa u prečice (v. pogl. 12.5.1)
- metoda **Objekt / Ukloni izabrani objekt** za uklanjanje zapisa iz radnog prostora (v. priručnik *Osnovna uputstva COBISS3*)
- metoda **Objekt / Odšampaj** za slanje zapisa na podrazumevanu destinaciju (štampanje) (v. priručnik *Osnovna uputstva COBISS3*)
- metoda **Objekt / Pošalji** za slanje zapisa na podrazumevanu destinaciju (štampanje ili e-adresa) (v. priručnik *Osnovna uputstva COBISS3*)
- metoda **Objekt / Dodaj u red za ispis** za dodavanje zapisa u red za ispis (v. priručnik *Osnovna uputstva COBISS3*)
- metoda **Objekt / Proveri zapis** za proveru da li zapis sadrži greške (koje se mogu programski proveriti) (v. pogl. 6.4 i pogl. 7.1.7)
- metoda **Objekt / Uporedi zapis** za poredenje zapisa (v. pogl. 6.5)
- metoda **Objekt / Prikaži verziju zapisa iz lokalne baze podataka** za dodavanje pripadajućeg zapisa iz lokalne baze podataka (v. pogl. 6.2.2.2)
- metoda **Objekt / Prikaži verziju zapisa iz COBIB-a** za dodavanje pripadajućeg zapisa iz COBIB-a (v. pogl. 6.2.2.1)
- metoda **Objekt / Pripremi zapise za ispis** za štampanje većeg broja zapisa istovremeno (v. pogl. 12.1.5)
- metoda **Objekt / Prikaži spisak biblioteka** za prikaz spiska lokalnih baza podataka i stanje fonda po bibliotekama (v. pogl. 6.7.5)
- metoda **Objekt / Proveri duplikate** za proveru da li je izabrani zapis duplikat postojećeg zapisa ili zapisa u COBIB-u (v. pogl. 6.7.6)
- metoda **Objekt / Dodaj digitalni sadržaj u dCOBISS** za dodavanje digitalnog sadržaja (npr. slike, zvuka, PDF-datoteke itd.) bibliografskom zapisu (v. priručnik *COBISS3/Fond*, pogl. 16)
- metoda **Objekt / Ispis iz arhiva** za prikaz spiska arhivskih verzija zapisa (v. pogl. 6.7.7)

Nakon izbora normativnog zapisa u radnom prostoru, pored metoda iznad crte, koje su zajedničke za bibliografske i normativne zapise, možemo upotrebiti i sledeće metode:

- metodu **Objekt / Preuzmi odgovornost za zapis** za preuzimanje odgovornosti za podatke u normativnom zapisu (v. pogl. 9.4.1) – metoda je na raspolaganju samo kod normativnih zapisa iz baze podataka CONOR
- metodu **Objekt / Otkazi odgovornost za zapis** za otkazivanje odgovornosti za normativni zapis (v. pogl. 9.4.2. i pogl. 10.4.1)
- metodu **Objekt / Poveži s bibliografskim zapisima** za paketno povezivanje normativnih zapisa s bibliografskim zapisima (v. pogl.

9.4.3 i pogl. 10.4.2)

- metodu **Objekt / Povezani bibliografski zapisi** za pretraživanje i prikaz bibliografskih zapisa koji su povezani s normativnim zapisom (v. pogl. 9.4.4 i pogl. 10.4.5)
- metodu **Objekt / Postupci redakcije** za verifikaciju normativnih zapisa iz baze podataka SGC – metoda je na raspolaganju samo kod normativnih zapisa iz baze podataka SGC

Savet:

Metode **iz** menija **Objekt** možemo izabrati i iz priručnog menija.

12.4 UPITI

Reč je o delu prozora u kojem se prikazuju unapred pripremljeni i pohranjeni zahtevi za pretraživanje – *upiti*. Nakon izbora klase, u tom delu prozora ispisuju se svi upiti koje smo pohranili prilikom pretraživanja u brauzeru (v. i pogl. 4 i pogl. 4.3).

Upozorenje:

Upiti se pohranjuju i ispisuju u okviru korisničkog imena.

Postupak korišćenja upita, preimenovanja i brisanja upita opisan je u priručniku *Osnovna uputstva COBISS3*.

12.5 PREČICE

Reč je o delu prozora brauzera u kojem se prikazuje spisak prečica do zapisa koje u pretraživaču možemo izabrati bez prethodnog pretraživanja.

Upozorenje:

Prečice se pohranjuju i ispisuju za svakog korisnika ponaosob.

12.5.1 Dodavanje zapisa u prečice

Zapis možemo dodati u prečice.

Postupak

1. U radnom prostoru označimo zapis.
2. Izaberemo metodu **Objekt / Dodaj u prečice**.
Otvara se prozor **Prečica**.
3. Odredimo naziv prečice.
4. Kliknemo dugme **U redu**.

Nova prečica do zapisa zauzima mesto na kraju spiska prečica.

Mogućnosti ...

S radne površine, zapis možemo da dodamo u prečice i tako što ga mišem povučemo u deo brauzera s prečicama.

Ako na radnoj površini izaberemo više zapisa, u prečice možemo da ih dodamo istovremeno, i to tako što ih kombinacijom tipke <Ctrl> i desnim dugmetom miša uhvatimo i povučemo u deo brauzera s prečicama.

12.5.2 Upotreba prečice

Iz dela prozora s prečicama zapis možemo preneti u radni prostor.

Postupak

1. U delu prozora s prečicama postavimo se na izabranu prečicu i kliknemo je.
2. Izaberemo metodu **Prečice / Dodaj objekt u radni prostor**.

Mogućnosti ...

Zapis možemo da prenesemo na radnu površinu i tako što dvaput kliknemo na prečicu ili ga mišem povučemo na radnu površinu.

Ako u delu brauzera s prečicama izaberemo više zapisa, na radnu površinu možemo da ih dodamo istovremeno, i to tako što ih kombinacijom tipke <Ctrl> i desnim dugmetom miša uhvatimo i povučemo na radnu površinu.

Postupak preimenovanja i brisanja prečice te pregledanja karakteristika zapisa u prečicama opisan je u priručniku *Osnovna uputstva COBISS3*.

14.1 PREPORUČENA PODEŠAVANJA

U segmentu COBISS3/Katalogizacija korisnik može da:

- promeni veličinu prozora
- izabere font

14.1.1 Promena veličine prozora

Veličinu prozora interfejsa za katalogizaciju menjamo pomeranjem ivica. Izabrano podešavanje ostaje do sledeće promene.

Veličinu prozora podešavamo tako da vidimo:

- sva polja za pretraživanje
- svu dugmad za izvršavanje pretraživanja
- što više podataka u izabranom prikazu rezultata pretraživanja

Veličinu prozora prikazivača određujemo tako da nam omogući:

- prikaz što većeg dela zapisa u MARC formatu
- odgovarajući odnos između veličine dela prozora za prikazivanje bibliografskog zapisa i dela za prikazivanje povezanih bibliografskih zapisa i drugih relevantnih informacija u Osnovnom prikazu

Način menjanja veličine prozora opisan je u priručniku *Osnovna uputstva COBISS3*. Podešavanje ostaje podrazumevano do sledeće promene.

14.1.2 Izbor fonta

Najbolji prikaz COBISS znakova, znaka za sortiranje (odnosno NSB/NSE) i znaka za uključivanje komande LaTeX omogućuje font *Arial Unicode MS*.

Ako je font *Arial Unicode MS* instaliran na personalnom računaru, podesimo ga kao podrazumevani font po postupku koji je opisan u priručniku *Osnovna uputstva COBISS3*.

Upozorenje:

Ako na personalnom računaru ne postoji font Arial Unicode MS, preporučujemo da ga instalirate.

14.2 INDIVIDUALNA PODEŠAVANJA

U individualna podešavanja spadaju:

- veličina slova
- izgled interfejsa za katalogizaciju
- prikaz zapisa u editoru
- prikaz zapisa u spremištu zapisa
- prikaz zapisa u rezultatima pretraživanja
- definisanje prikaza rezultata pretraživanja

14.2.1 Veličina slova

Katalogizator može da izabere veličinu slova u korisničkom interfejsu s obzirom na individualne potrebe. Postupak je opisan u priručniku *Osnovna uputstva COBISS3*. Novo podešavanje veličine slova vidi se odmah, mada je za potpuno prilagođavanje programske opreme COBISS3 potrebno ponovno prijavljivanje. Podešavanje ostaje podrazumevano do sledeće promene.

14.2.2 Izgled interfejsa za katalogizaciju

Interfejs za katalogizaciju možemo promeniti tako da zamenimo strane spremišta zapisa i editora. Za promenu izaberemo metodu **Podešavanja / Zameni sadržaj potprozora**.

Interfejs za katalogizaciju može se podeliti na tri dela tako da se unos u zapis odvija u odvojenom polju za unos koje se nalazi ispod editora i spremišta zapisa. Za dodavanje odvojenog polja za unos izaberemo metodu **Podešavanja / Uređuj u odvojenom polju za unos**.

Veličinu dela prozora s posebnim poljem za unos menjamo posredstvom ivice za pomeranje. Podešavanje ostaje podrazumevano do sledeće promene.

14.2.3 Prikaz zapisa u editoru

Ako želimo da se u editoru zapisa ispišu samo oznake polja, potpolja, indikatora i kodova (bez njihovih naziva), u meniju **Podešavanja** moraju biti prazni sledeći okviri za aktiviranje:

- "Ispiši nazive polja i potpolja"
- "Ispiši značenje indikatora"
- "Ispiši značenje kodova"

Ako želimo da, prilikom uređivanja zapisa ostanu otvorena samo izabrana polja, u meniju **Podešavanja** moramo da ispraznimo okvir za aktiviranje kod "Proširi samo izabrano polje".

Ako želimo da se, prilikom učitavanja u editor zapis uvek otvori s proširenim poljima, u meniju **Podešavanja** moramo označiti okvir za aktiviranje kod "Otvori zapis u proširenom obliku".

Ako želimo da potpolja, koja smo promenili, budu označena žutom bojom, u meniju **Podešavanja** moramo označiti okvir za aktiviranje kod "Pokaži promene".

Ako želimo da program ne proverava pravilnost unetog teksta, u meniju **Podešavanja** moramo da ispraznimo okvir za aktiviranje kod "Program za proveru pravopisa (spell checker)".

Podešavanja ostaju podrazumevana do sledeće promene.

14.2.4 Prikaz zapisa u spremištu

Ako želimo da se u zapisu, koji se nalazi u spremištu zapisa, prikažu i polja 996, 997 i 998, u meniju **Podešavanja** moramo označiti okvir za aktiviranje "Pokaži fond".

Upozorenje:

Polja 996, 997 i 998 ne mogu se uređivati u segmentu COBISS3/Katalogizacija!

Ako želimo da se u radnom zapisu, koji uređujemo u editoru, sadržaj izabranog polja, odnosno potpolja, prikaže u plavoj boji, u meniju **Podešavanja** moramo označiti okvir za aktiviranje "Prikaži izabrano polje/potpolje".

Upozorenje:

Promene, koje nastaju prilikom uređivanja zapisa, u radnom zapisu u spremištu oboje se žuto.

14.2.5 Prikaz zapisa u rezultatima pretraživanja

Ako želimo da se tekst u stupcima rezultata pretraživanja prikaže u celini, označimo okvir za aktiviranje "Prelom reda". Ako želimo da se tekst ispiše u jednom redu, okvir za aktiviranje ostavimo prazan.

14.2.6 Definisane prikaze rezultata pretraživanja

Po potrebi, sami možemo da definišemo različite prikaze u kojima ispisujemo rezultate pretraživanja u pretraživaču (v. pogl. 4.6). Postupci uređivanja,

F.1 ONLINE KATALOG KONGRESNE BIBLIOTEKE

Zapisi su u formatu MARC 21 i dostupni su na serveru Z39.50 Kongresne biblioteke.

F.1.1 Pretraživač

Gornji deo pretraživača razlikuje se od pretraživača za bibliografske zapise u COMARC/B formatu, jer sadrži samo polja za pretraživanje, polja za unos zahteva za pretraživanje i dugmad **Pretraži**, **Novo pretraživanje**, **Poslednje pretraživanje**. Donji deo pretraživača, gde se ispisuju rezultati pretraživanja, skoro je isti kao pretraživač po bibliografskim bazama; izostavljena su samo polja za promenu prikaza rezultata pretraživanja i izbor prethodno pohranjenog upita.

Na raspolaganju su polja za pretraživanje:

- Standardni broj
- Autor
- Naslov
- Godina izdavanja
Prilikom unosa zahteva za pretraživanje treba uvažavati da je u Online katalogu Kongresne biblioteke kod "Godina izdavanja" indeksiran podatak o godini izdavanja iz 4. područja bibliografskog opisa, a ne podatak o godini izdavanja iz polja sa opštim podacima o obradi, koji se obično koristi za pretraživanje.
- Izdavač
- LC ID
- Jezik
- Predmetne odrednice
- Ključne reči

Kada je broj pogodaka veći od 1.000, u rezultatima pretraživanja ispisuje se prvih 1.000 bibliografskih zapisa.

F.1.2 Prikazivač

U prikazivaču su na raspolaganju tri jezička koji omogućuju prikaz zapisa u tri formata: **Osnovni prikaz**, **MARC** i **Originalni MARC**.

F.1.2.1 Osnovni prikaz

U osnovnom prikazu ispisuju se sledeći atributi i njihove vrednosti, ako postoje:

- LCCN
- autor
- naslov
- godina izdavanja
- impresum
- zbirka
- ISBN
- jezik
- predmetne odrednice

F.1.2.2 Prikaz u MARC formatu

U jezičku je vidljiva konverzija zapisa iz MARC 21 formata u COMARC/B format.

F.1.2.3 Prikaz u originalnom MARC formatu

U jezičku je vidljiv zapis u MARC 21 formatu.

F.1.3 Spremište zapisa

Metode za zapise iz Online kataloga Kongresne biblioteke u spremištu zapisa funkcionišu slično kao za zapise iz lokalne baze podataka i iz COBIB-a.

Za prikaz zapisa u MARC 21 formatu dodata je metoda **Spremište / Prikaži u originalnom formatu**. Zapis u MARC 21 formatu odštampamo tako što za metodu **Spremište / Prikaži u originalnom formatu** izaberemo i metodu **Spremište / Odštampaj zapis**.

Upozorenje:

*Metoda **Spremište / Pripremi zapise za ispis** nije aktivna kada je u spremištu izabran zapis iz online kataloga Kongresne biblioteke ili neke druge strane baze podataka.*

H BIBLIOGRAFIJE I SPISKIVI PREDMETNIH ODREDNICA

U dodatku je opisan postupak pripreme i ispisivanja bibliografija i spiskova predmetnih odrednica.

H.1 ISPISIVANJE

H.1.1 Priprema i ispis

Bibliografije i spiskove predmetnih odrednica pripravljamo i ispisujemo iz brauzera izborom **Ispisi / Bibliografije**.

Postupak

Polazimo iz prozora **Bibliografije, predmetne odrednice...**

1. U potprozoru **Grupe definicija** otvorimo direktorijum **Vrste ispisa / Bibliografije** i izaberemo grupu u kojoj se nalazi definicija ispisa koju želimo da pripravimo.

U desnom potprozoru ispisuje se spisak definicija izabrane grupe.

2. Na spisku definicija ispisa označimo definiciju ispisa koji želimo da pripravimo.
3. Izaberemo metodu **ispisivanje / Pripremi ispis**.

Otvora se prozor **Parametri ispisa**.

Vir: lokalna baza

Ukazno iskanje py=2020

Poišči

Število zadetkov: 100

Zadeti: Od: 1 Do: 100

Začetna bibliografska številka: 1

Oznaka pred bibliografsko številko:

Naslov:

Format bibliografske enote: ISBD

Naslovno kazalo:

Avtorsko kazalo:

Kazalke v avtorskem kazalu:

Predmetno kazalo:

Vsebinsko kazalo:

Format izpisa: HTML

E-pošta:

Pošlji kot datoteko zip:

V redu Prekliči Novo iskanje

Slika H.1-1: Primer prozora Parametri ispisa

- U prozoru **Parametri ispisa** kod "Izvor" izaberemo lokalnu ili uzajamnu bazu podataka i odredimo vrednost parametra "Komandno pretraživanje", tako što upišemo zahtev za pretraživanje za izbor građe i kliknemo na dugme **Pretraži**. Ako "Izvor" nije prvi parametar ispisa, nastavljamo sa korakom 6.

Ako nema rezultata pretraživanja ili ako zahtev za pretraživanje nije odgovarajući, klikom na dugme **Novo pretraživanje** praznimo polje za pretraživanje kod "Komandno pretraživanje" i upisujemo novi ili dopunjeni zahtev za pretraživanje.

- Nakon završenog pretraživanja kod "Pogoci" upišemo obim jedinica koje bibliografija treba da sadrži.
- Odredimo vrednosti i drugih parametara za ispis bibliografije. Pojedinačni parametri opisani su u priručniku *COBISS2/Ispisi*, pogl. 5.

Kod "Format bibliografske jedinice" sa padajućeg spiska možemo da izaberemo i format koji smo definisali i kojem smo sami dali naziv, v. dodatak *I.1*.

Kod "E-pošta" upisana je elektronska adresa u zavisnosti od korisničkog imena.

- Kliknemo na dugme **U redu**.

Ako je polje kod "E-pošta" prazno, bibliografija se otvara u internet pregledaču u zavisnosti od izabranog formata ispisa. Imamo mogućnost da pohranimo datoteku na lokalni računar.

Ako polje "E-pošta" nije prazno, datoteku kao prilog dobijamo na elektronsku adresu.

Upozorenje:

Priprema bibliografije sa mnogo jedinica može duže da traje.

Mogućnosti...

Po istom postupku pripremamo i ispise za spiskove predmetnih odrednica, samo što u potprozoru **Grupe** definicija otvorimo direktorijum **Vrste** ispisa i izaberemo grupu **Predmetne** odrednice.

H.1.2 Pretraživanje pohranjenih datoteka sa ispisima

Pohranjenu datoteku potražimo u brauzeru izborom **Ispisi / Bibliografije**.

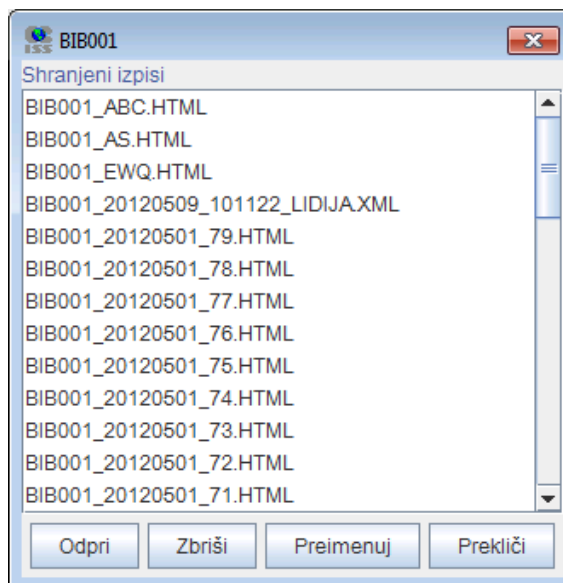
Postupak

Polazimo iz prozora **Bibliografije, predmetne odrednice...**

- U potprozoru **Grupe definicija** otvaramo direktorijum **Vrste ispisa / Bibliografije** i izaberemo grupu u kojoj se nalazi željena definicija ispisa.
U desnom potprozoru ispisuje se spisak definicija izabrane grupe.
- Na spisku definicija ispisa označimo odgovarajuću definiciju ispisa.

3. Izaberemo metodu **Ispisivanje / Pretraži pripremljene ispise**.

Otvara se prozor **BIBXXX**.

Slika H.1-2: Primer prozora BIB001

4. Izaberemo odgovarajuću datoteku.
 5. Kliknemo na dugme **Otvori**.

U zavisnosti od formata datoteke bibliografija se otvara u internet pregledaču. Imamo mogućnost da sačuvamo datoteku na lokalni računar gde možemo da je otvorimo odgovarajućim programom.

Po potrebi izabranoj datoteci možemo da promenimo naziv, pri čemu je oznaka izabrane definicije na početku naziva nepromenljiv podatak.

Izabranu datoteku možemo i da izbrišemo sa spiska pohranjenih ispisa. Možemo da označimo i izbrišemo više datoteka istovremeno.

Upozorenje:

Na spisku pripremljenih ispisa automatski se brišu svi zapisi koji su stariji od 7 dana, izuzev 100 poslednje kreiranih zapisa ili najviše 400 preimenovanih zapisa.

Mogućnosti...

Po istom postupku pretražujemo i datoteke sa spiskovima predmetnih odrednica, samo što u potprozoru **Grupe definicija** otvorimo direktorijum **Vrste ispisa** i izaberemo grupu **Predmetne odrednice**.

I KORISNIČKI FORMATI ZA BIBLIOGRAFIJE

U dodatku je opisan postupak pripreme korisnički definisanih formata koje možemo da koristimo pri ispisu bibliografija.

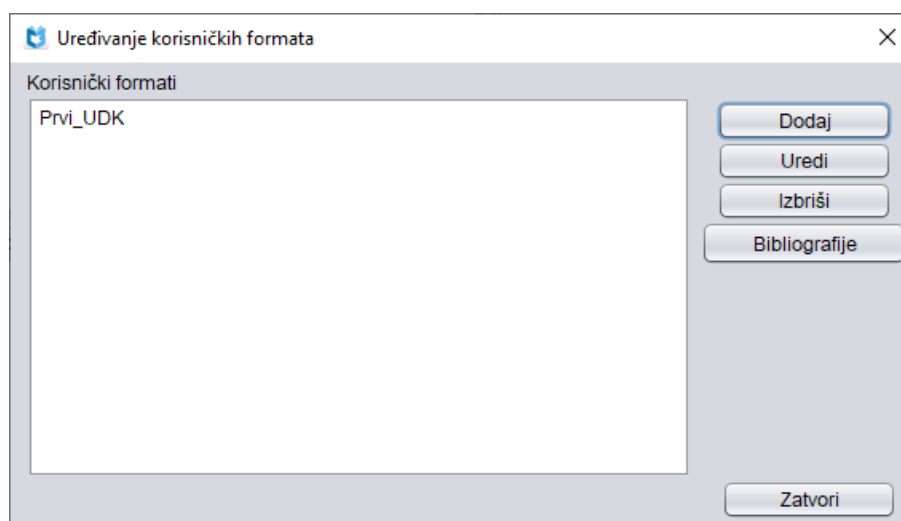
I.1 PRIPREMA KORISNIČKIH FORMATATA

U brauzeru možemo da definišemo formate s različitim skupovima bibliografskih i drugih podataka koje možemo da upotrebimo u bibliografijama.

Postupak

1. U brauzeru izaberemo metodu **Ispisi/Korisnički fomati za bibliografije**.

Otvara se prozor **Uređivanje korisničkih formata** sa spiskom formata koje smo prethodno definisali. Na početku je spisak prazan.

Slika I.1-1: Prozor Uređivanje korisničkih formata

2. Dodamo novi korisnički format ili postojeći format promenimo (v. pogl. I.1.1), odnosno izbrišemo (v. pogl. I.1.2).
3. Kliknemo na dugme **Zatvori**.

Savet:

Ako definisani format želimo da koristimo u bibliografijama, kliknemo dugme **Bibliografije** koje otvara prozor **Bibliografije, predm. odrednice...** U prozoru **Parametri ispisa** potom kod "Format bibliografske jedinice" izaberemo format koji smo sami definisali.

Upozorenje:

Definisani formati nisu vezani za korisničko ime, stoga ih mogu koristiti svi katalogizatori pojedinačne biblioteke.

I.1.1 Dodavanje i menjanje korisničkih formata

Spisak korisničkih formata koje smo definisali možemo da dopunimo novim formatom ili da promenimo već definisani format.

Postupak

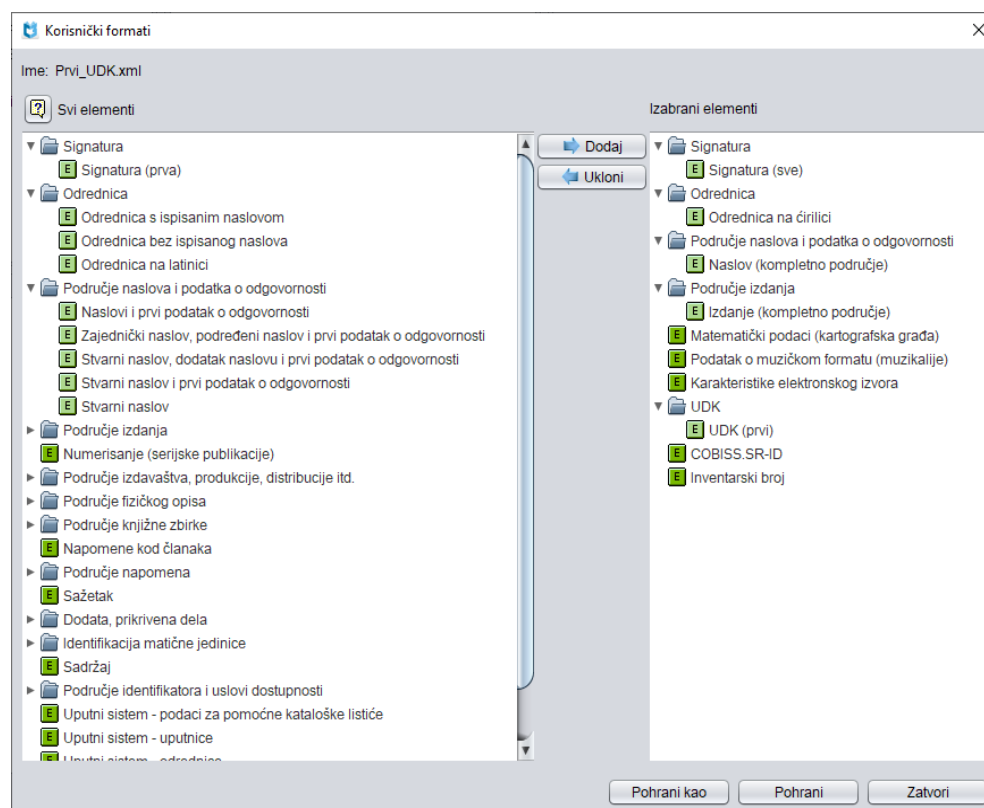
Polazimo iz prozora **Uređivanje korisničkih formata**.

1. Za **dodavanje** novog korisničkog formata kliknemo dugme **Dodaj**.

Otvara se prozor **Dodaj korisnički format** u kojem kod "Naziv korisničkog formata" upisujemo naziv formata.

2. Za **menjanje** već definisanog formata koji smo označili na spisku kliknemo dugme **Uredi**.

Otvara se prozor **Korisnički formati**.

Slika I.1-2: Prozor Korisnički formati

3. Odredimo elemente za korisnički format.

Ako element želimo da **dodamo** u elemente za prikaz, označimo ga na spisku "Svi elementi" i kliknemo dugme **Dodaj**. Elementi koji sadrže podelemente označeni su strelicom. Možemo da dodamo samostalne elemente (ikona) ili podelemente (ikona) pri čemu možemo da označimo svaki element odvojeno ili (pritiskom tipke <Ctrl>) više elemenata odjednom.

Upozorenje:

Ako izaberemo više podelemenata unutar istog područja, odnosno grupe, u ispisu bibliografija podaci se dupliraju.

Ako element želimo da **uklonimo** sa spiska "Izabrani elementi", označimo ga i kliknemo dugme **Ukloni**.

4. Kliknemo dugme **Pohrani**.

U prozoru **Pohrani korisnički format** potvrdimo naziv klikom na dugme **U redu** ili naziv promenimo.

5. Kliknemo dugme **Zatvori**.

Savet:

Ako postojeći format želimo da promenimo i pohranimo pod drugim nazivom, kliknemo dugme **Pohrani kao**.

Ako želimo da proverimo iz kojih potpolja pojedinačnih elemenata formata mogu da se ispisuju podaci u bibliografijama, kliknemo ikonu . Spisak se nalazi i u dodatku I.2.

I.1.2 Brisanje korisničkih formata

Korisničke formate brišemo u prozoru **Uređivanje korisničkih formata**.

Postupak

1. Na spisku "Korisnički formati" izaberemo format. Pritom se red na spisku oboji.
2. Kliknemo dugme **Izbrisi**.
Program zahteva da brisanje formata potvrdimo.
3. Kliknemo dugme **U redu**, a potom još i dugme **Zatvori**.

I.2 ELEMENTI KORISNIČKIH FORMATA

Tabela I.2-1: Spisak elemenata i podataka za prikaz u bibliografijama

Elementi	Podaci za prikaz
Signatura	
Signatura (sva)	996d(lifnsua5xd)
Signatura (prva)	996d(lifnsua5xd) – samo prvo polje 996
Odrednica	
Odrednica s ispisanim naslovom	700abcdef, 710abcdefgh, 503aj, 532a
Odrednica bez ispisanog naslova	700abcdef, 710abcdefgh, 503aj
Odrednica na latinici ¹	700abcdef, 710abcdefgh, 503aj, 532a
Odrednica na ćirilici ¹	700abcdef, 710abcdefgh, 503aj, 532a
Područje naslova i podatka o odgovornosti	
Naslov (kompletno područje)	200abcdefghijkl
Naslovi i prvi podatak o odgovornosti	200abcf
Zajednički naslov, podređeni naslov i prvi podatak o odgovornosti	200abhif
Stvarni naslov, dodatak naslovu i prvi podatak o odgovornosti	200abef
Stvarni naslov i prvi podatak o odgovornosti	200abf
Stvarni naslov	200a
Područje izdanja	
Izdanje (kompletno područje)	205abdfg
Podatak o izdanju	205a
Matematički podaci (kartografska građa)	206a
Podatak o muzičkom formatu (muzikalije)	208ad
Karakteristike elektronskog izvora	230a
Numerisanje (serijske publikacije)	207a
Područje izdavaštva, produkcije, distribucije itd.	
Izdavaštvo (kompletno područje)	210acdefgh
Mesto izdavanja, naziv izdavača, godina (prvi podatak)	210acd
Mesto izdavanja, godina (prvi podatak)	210ad
Godina izdavanja	210d
Područje fizičkog opisa	
Fizički opis (kompletno područje)	215acde, 215gihka, 215pqrso
Obim i drugi fizički podaci	215ac
Obim	215a
Područje knjižne zbirke	
Zbirka (kompletno područje)	225adefhivx
Zbirka (prva)	225adefhivx – samo prvo polje 225

¹ Dostupno samo u sistemima koji unose uporedne oblike imena na latinici i ćirilici.

Elementi	Podaci za prikaz
Stvarni naslov, podatak o odgovornosti, ISSN, numerisanje	225afxv
Stvarni naslov i numerisanje	225ax
Napomene kod članka	337a, 856guzq3, 300a, 320a, 324a, 3270a, 328a, 301a, 334a, 338abcdefg
Područje napomena	
Napomene (kompletno područje)	3XX, 4XX, 856, 251
Napomene (bez sadržaja i bibliografskih veza)	337a, 856guzq3, 326ab, 321ax, 520aehi, 300a, 304a, 305a, 336a, 306a, 314a, 320a, 322a, 323a, 324a, 325a251abc, 3270a, 328a, 311a, 333a, 301a, 334a, 338abcdefg, 316a50, 317a50
Napomene (osnovne)	337a, 856guzq3, 326ab, 321ax, 520aehi, 300a, 320a, 328a
URL (pristup)	856guzq3
Sažetak	330a
Dodata, prikriivena dela	
Adligati	481, 482
Prilozi	421 – polje za ugrađivanje
Identifikacija matične jedinice	011a ili 4641
Matična jedinica kod članka (kompletno područje)	215gihka, 215pqrso
Članak (prvi nivo numerisanja i obim)	215aghih
Sadržaj	3270a
Područje identifikatora i uslovi dostupnosti	
Identifikatori (kompletno područje)	022b, 011ed, 530ab, 010abdz, 0122a50, 013abdz, 016abz, 071ab, 0172abd
Standardni broj	022b, 011e, 530ab, 010ab, 0122a, 013ab, 016ab, 071ab, 0172ab
Uputni sistem - podaci za pomoćne kataloške listiće	51X, 701, 702, 711
Uputni sistem - uputnice	90X vidi 70X 91X vidi 71X
Uputni sistem - odrednice	60X i 610a
UDK	
UDK (kompletno područje)	675a ili c (ako a ne postoji), 6862a
UDK (prvi)	675a ili c (ako a ne postoji)
COBISS.XX-ID	
Inventarski broj	996d(li), 996f, 996d(x)
Fond (serijske publikacije)	998k